

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

POSVĚCENÝ ŽIVOT

- 8 Rozhovor s farářem Ondřejem Kolářem – A. Rozbořilová
- 15 Mesiášové moderní doby – A. Gajdoš
- 24 Žijeme v jedné církvi: Východomoravský seniorát – D. Ženatá
- 45 Rozhovor se spisovatelem Pavlem Kolmačkou – A. Rozbořilová

UBYTOVÁNÍ

V KAZATELSKÉ STANICI NA LÁZECH

Chcete-li poznávat krásy Valašska, můžete využít naše ubytování v kazatelské stanici na Lázech. Ubytovaní je vhodné jak pro rodinné pobyty, tak pro pobyty mládeže či dětských skupin (náboženství, nedělní školy).

Popis ubytování

- 14 lůžek (+ možnost přidání dalších matrací na zem),
- kuchyň (sporák, lednice, mikrovlnka, varná konvice),
- společenská místnost s krbem,
- WC, nově zrekonstruovaná koupelna.

Je potřeba vzít si vlastní spacáky nebo lze využít místní deky (nutno dopředu nahlásit počet kvůli nachystání povlečení. Za každé povlečení se připlácí 50,- za praní. Je možné vzít si vlastní povlečení). Obchod na Lázech není.

Cena za ubytování: 350,-/os. v létě, 400,-/os. v zimě. Děti do 3 let zdarma. Množstevní sleva: Při obsazenosti 10 a více osob sleva 50,- na osobu. Lze také vyřídit povolení pro vjezd auta z Kateřinic na Lázy.

Kontakt na správce budovy:

Věroslav Zbránek 737 658 007, e-mail: spravce.lazy@gmail.com.

Objednávejte se přes mailovou adresu, prosím.

Adresa ubytování: **Lázy 12, Loučka u Valašského Meziříčí 75644**

Farní sbor ČCE v Kateřiních, www.obeckaterinice.cz/spol/sbor-cce

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *P. Pokorný*
- 8** Rozhovor s farářem Ondřejem Kolářem – *A. Rozbořilová*
- 13** Buďte – budete svatí – *L. Klíma*
- 15** Mesiášové moderní doby – *A. Gajdoš*
- 18** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 24** Místní zbožnost nejde přesadit jinam – *D. Ženatá*
- 28** Církev si připomněly 35 let od sametové revoluce – *A. Rozbořilová*
- 30** V Bělči proběhl další ročník festivalu Podzimní snění – *V. Španihel*
- 31** Průkopnictví: Mezi kvasnicemi a spiritualitou – *J. Tomeš*
- 32** Rozhovor s farářem Jakobem Vockem – *A. Rozbořilová*
- 34** Rozšiřujeme Sudickou školu – *J. Bureš*
- 35** Pobyt penzistů v Bělči 2024 – *J. Honznauer*

DIAKONIE

- 36** Rozhovor s vedoucí střediska Sola gratia Leonou Olivíkovou – *A. Šůra*

SLOVO

- 39** Jakými správci chceme být? – *J. Schneider*
- 40** Cesta na Ukrajinu – *M. Kocanda*
- 42** Němečtí evangelíci rozhodli o dalším postupu v palčivých otázkách – *A. Rozbořilová*
- 45** Rozhovor s básníkem, prozaikem a překladatelem Pavlem Kolmačkou – *A. Rozbořilová*
- 49** (Kusá) sonda do fenoménu křesťanského sionismu a nacionalismu – *P. Bargár*
- 51** Čist znamení doby – *L. Ridzoňová*
- 52** Vychází druhý díl paměti Karla Skalického – *Z. A. Eminger*
- 53** Poslední slovo – *H. Wernischová*

ÚVODNÍK

Voucher na spásu

Pomalou se chýlí ke konci rok 2024 a s ním i další ročník časopisu Český bratr. Byl to ročník náročný, ale i důležitý – časopis totiž oslavil rovné století na scéně. Dlouhou a bohatou historií časopisu si můžete připomenout na stránce ceskybratr.cz/100let. V letošním ročníku jsme spolu s vámi prošli křivolakou a strmou stezkou teologických pojmů. Náš záměr byl nasvítit je především prizmatem praxe víry, tedy s ohledem na žitou víru. Věříme, že se nám to aspoň malinko dařilo a že jsme váš duchovní život něčím obohatili. S posledním číslem tohoto roku jsme nyní došli na pomyslný konec této stezky – alespoň v intencích našeho edičního plánu. Téma „Posvěcený život“ je vlastně zastřešujícím prvkem všech ostatních teologických pojmů, které jsme letos ohledávali. Do posvěceného života křtem vstoupil každý křesťan. Jsme svatí, protože Bůh je svatý – protože on nás svým Duchem posvětil. Jsme svatí, i když to tak někdy zrovna moc nevypadá. Křest je naší vstupenkou ke svatosti. A to, co nás plně čeká ve věčné jednotě s Kristem, smíme zakoušet už na tomto světě. Je to, myslím, navýsost potěšující a konejšivé ujištění, že na svoji spásu – svatost – nemusíme čekat, že se děje už tady a teď. Že už teď patříme Kristu a jsme pod jeho ochranou. Že už teď smíme přijímat jeho lásku a čerpat z ní naději a sílu. Křest ale není jakýsi voucher na spásu. Je to i závazek, že se svým životem moudře naložíme. Že budeme následovat evangelium. Právě v nadcházejícím liturgickém období je příhodné si tuto symboliku připomenout. Křest i advent značí nový začátek a symbol (znovu)zrození. Možná na vás, podobně jako na mě, v závěru roku padá únava a stres, které ještě akceleruje předvánoční povyk. Snad vám do něj letošním posledním vydáním časopisu vneseme trochu klidu, naděje a občerstvení. Požehnané svátky narození Páně a dobrý vstup do roku 2025 vám všem přeje

Adéla Rozbořilová

ERC si zvolila sekretáře a vyjádřila se k situaci v pravoslavné církvi

Valné shromáždění Ekumenické rady církví (ERC) se sešlo ke svému pravidelnému výročnímu jednání ve středu 13. listopadu 2024 v prostorách Českobratrské církve evangelické v Jungmannově ulici v centru Prahy.

Na programu byla mimo jiné volba nového generálního sekretáře. Tím se stal farář Evangelické církve a. v. v ČR Marián Čop. Generální sekretář je volený na čtyřleté funkční období a je spolu s předsedou statutárním orgánem ERC. Předseda Tomáš Tyrlik při té příležitosti jménem valného shromáždění poděkoval odstupujícímu generálnímu sekretáři starokatolickému knězi Petru Janu Vinšovi, který vedl úřad ERC po osm let.

předsednictvo ERC a oba střídající se sekretáři

Kromě řádné výroční agendy, která se týká například rozpočtů, zpráv o životě ERC a dalších aktivit organizace, přijalo Valné shromáždění ERC také prohlášení k současné situaci v pravoslavné církvi tohoto znění:

„Valné shromáždění Ekumenické rady církví v ČR konané 13. listopadu 2024 v Praze vyjadřuje svou podporu těm z vedení Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku a těm duchovním a řadovým členům Pravoslavné církve, kteří vzdorují snahám o zneužívání služby, vlivu nebo moci církve ve prospěch politických a mocenských zájmů ruských zpravodajských služeb a Ruské federace.

Evangelium a Boží moc ke smíření v Ježíši Kristu – kéž je nám všem inspirací, místem a nástrojem utěšení i napomenutí a zdrojem svobody od politických a mocenských tlaků. Valné shromáždění pověřuje předsednictvo ERC k zahájení jednání s vedoucími představiteli Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.“

Hof, foto: ARO

Církevní vedení přivítalo návštěvu ze Slovenska

Ve dnech 14.–15. listopadu 2024 proběhlo setkání zástupců Českobratrské církve evangelické a Reformované křesťanské církve na Slovensku. Hlavními tématy byly aktuální situace obou církví, pastore, výzvy ve vzdělávání duchovních i společenské otázky.

Setkání delegátů proběhlo v budově ústředí Českobratrské církve evangelické (ČCE) v pražské Jungmannově ulici a mělo charakter neformálního rozhovoru, jehož hlavním cílem bylo sdílení zkušeností a společných výzev.

Za Reformovanou křesťanskou církev na Slovensku (RKC) se jej účastnili biskup Róbert Géresi, jeho zástupci Jan Semjan a Lóránt Rákos,

zástupci generálního kurátora Pál Kis a Pavol Gurbal, hlavní synodní rádce Sándor Molnár a referent pro zahraniční vztahy Attila Palcsó. Hostiteli na české straně byli kromě členů synodní rady také vedoucí tajemník církevního ústředí Martin Balcar a referentka ekumenického oddělení Daniela Hamrová. Účastníci diskutovali zejména o aktuální situaci v Česku a na Slovensku – obě církve mimo jiné čelí poklesu členů a zároveň nedostatku duchovenských pracovníků. ČCE seznámila své hosty s plánovanou reformou seniorátů, v RKC zase v poslední době vzniklo 24 nových církevních mateřských škol.

Diskutovalo se také o roli kazatelů v napjatém společenském klimatu a způsobech, jak vést pastorační práci v rozdělené církvi. Obě strany sdílely zkušenosti s pomocí během války na Ukrajině. RKC poskytovala přímou podporu uprchlíkům v pohraničí, ČCE prezentovala svou práci s příchozími uprchlíky ve svých farních sborech. Účastníci hovořili i o spolupráci s teologickými fakultami, o podmínkách pro přípravu duchovních i o možnostech, jak motivovat ke studiu teologie a službě v církvi.

Výměna zkušeností probíhá pravidelně. K příštímu setkání byli zástupci ČCE pozváni do Košic.

Hof, foto: ARO

Ekumenické setkání ke dni obětí sexualizovaného násilí

V sobotu 23. listopadu odpoledne proběhlo v kostele sv. Martina ve zdi v Praze ekumenické setkání ke dni obětí sexualizovaného násilí. Uspořádal ho spolek Někdo Ti uvěří, který se tomuto tématu věnuje také v rámci církevního prostředí.

V diskrétní atmosféře se sešlo na čtyři desítky příchozích, mezi nimiž byly zastoupeny osoby, které se přímo staly terčem sexualizovaného násilí, ale také jejich blízcí či podporovatelé spolku. Setkání se zúčastnili také představitelé několika církví, např. synodní senior ČCE Pavel Pokorný či apoštolský nuncius Jude Thaddeus Okolo.

„Bože, před tebou vyznáváme svou velkou vinu. Jako církev, která se hlásí ke jménu tvého Syna Ježíše Krista, nedokážeme ochránit ty nejslabší mezi námi. Tím Krista zrazujeme. (...) Bože, my se před tebou i před lidmi stydíme. Prosíme, odpusť. A pomoz nám k nápravě. Prosíme také vás, lidé milí, odpusťte nám. A nemlčte, nestáhněte se,“ zaznělo v modlitbě Pavla Pokorného.

V kostele měli návštěvníci možnost od 4. do 24. listopadu zhlédnout tematicky orientovanou výstavu s názvem „Já nejsem tím, kdo se má stydět“. Obrazy a texty vytvořily přímo oběti sexualizovaného násilí v církevním prostředí. Jedna z obtěžovaných osob popsala svoji zkušenost básní: „Říkal jsi, že je všechno v pohodě, jen se krotit před lidma, aby si nedělali starosti. A pak to přestalo být v pohodě. Říkal jsi, že vlastní dceru bys taky plácl po zadku.“

O zlepšování prevence násilí i pomoci obětem usiluje také Evangelická církev. Vše podstatné shromažďujeme na této stránce: <https://tinyurl.com/zneuzivani>.

ARo

TÉMA: POSVĚCENÝ ŽIVOT

červené tlačítko SOS
je hlídané nápisem
zneužití se trestá

budu mít odvahu a sílu
zmáčknuť
až půjde o život?

když tenkrát
jeli s Ježíšem v lodi
přišla bouřka
a on na podušce spal

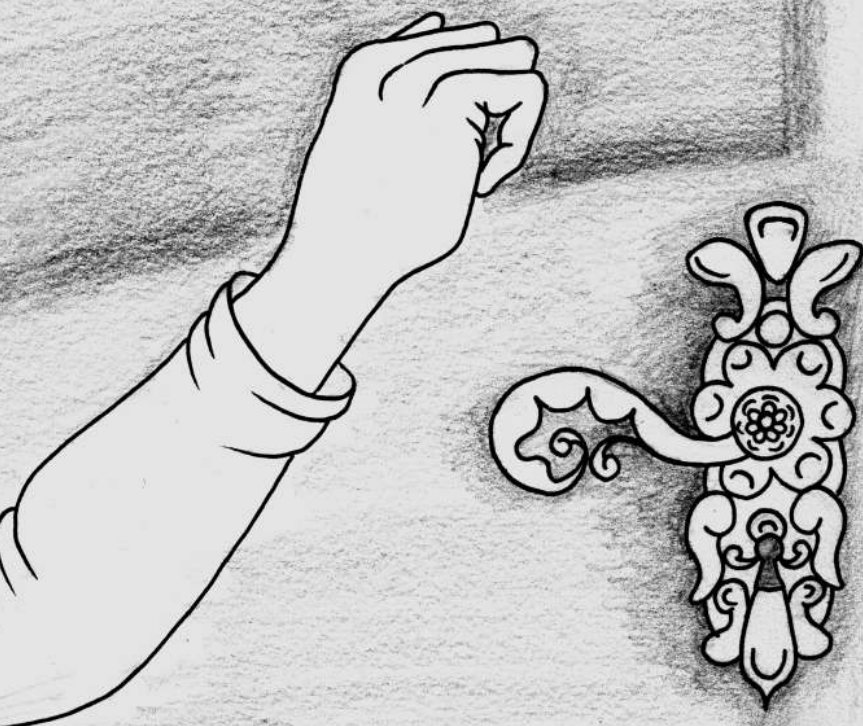
třásl s ním a prosili
zachraň nás
hyneme

on řekl buď zticha moře
a bylo ticho
až pak povzdechli
že mají malou víru

tlačítko SOS
zmáčknu radši
častěji

zachraň naše duše
Bože
modlím se docela obyčejně

*modlitba **Lenky Ridzoňové,**
kresba: Adéla Píknová*

Kým jsme – a kým budeme?

Což nevíte, že nespravedliví nebudou mít účast v Božím království?
(1 K 6,9–11)

Už nejste tím, kým jste byli. Prošli jste zásadní proměnou. Jestliže člověk zaslouchne evangelium a uvěří mu, pak ho to změní. Ač hříšník, je nyní ospravedlněn před Bohem. Křest potvrzuje, že je člověk Bohem přijat. Dostává občanství nebeského království. Patří Kristu. A co je Boží, je svaté. Proto je člověk ve víře posvěcen. Obmyt a ospravedlněn, jak apoštol píše.

Ježíš podle evangelií zvěstuje příchod Božího království. Otvírá dokořán jeho dveře, zve do něho všechny. Boží království přichází, je možné do něho vejít, ano, je již dokonce „mezi vámi“ (L 17,21). Velikost Boží lásky, která Ježíše do světa s tímto pozváním posílá, se projevuje v tom, že nikdo nemůže být tak zlý, strašný, nemravný, ztracený, aby nemohl být pozván a přijat. Jedinou kvalifikací je touha po změně. „Chceš být zdrav?“ ptá se Ježíš (J 5,6). A s Božím královstvím se mýjeji ti, kdo jsou přesvědčeni o tom, že žádnou změnu nepotřebují. Jsou dle svého mínění „spravedliví“, dělají vše správně, a dokonce vědí o druhých, kdo kam definitivně patří. Neochota a neschopnost zákoníků nahlédnout věci jinak, nevůle farizeů dát sobě i druhým prostor a šanci uzavírají jim samým cestu k Bohu a jeho království. Naproti tomu otevřenost z obou stran, z té Boží i lidské, je milostí, která člověka proměňuje.

Boží království přichází, je možno do něho vstoupit, je mezi námi. Ježíš Kristus ho otvírá. A co dál? Člověk se má změnit? Nebo dokonce musí? Má být změna vidět? Má být trvalá? Po zrození víry, po křtu, který stvrzuje vztah mezi člověkem a Bohem, co bude dál? Nový člověk, který patří Kristu, jak si v životě povede? A jak

bude vypadat společenství takových lidí – církve? Bude Božím královstvím?

Apoštol vidí v korintské církvi mnoho problematického. Zuří hádky a spory. Slyší o nemravnostech: „...kdosi žije s ženou svého otce“ (1K 5,1) či navštěvuje prostitutky (1K 6,16). Někomu se zřejmě životní změna nedaří, sklouzává ke starým způsobům. A někdo zřejmě nabyl dojmu, že jakožto kámoš Boží si už může dovolit cokoli. U někoho nastala změna k horšímu. Je to znát na tom, jak bezohledně se někteří chovají při večeři Páně (1K 11,17–34). Je za tím jakási zbožná pýcha, myslíte-li, že „už jste nasyceni, už jste zbohatli, vešli jste do Božího království“ (1K 4,8), ale jednáte zpanštěle, přímo hovadsky.

Co s tím? Co s těmi, kdo vešli, kdo byli pokřtěni, ale zjevně se rozcházejí s obrazem Božího království, jak jej Ježíš přibližuje ve svých podobenstvích? A tady apoštol přichází s pojmem „zdědit“ Boží království (v ekumenickém překladu „mít účast na Božím království“). Rozumím tomu tak, že stále platí, že jsme v zóně Božího království, ale nakonec můžeme vyjít naprázdno, prošťustrovat tenhle dar, být Otcem ►

vydědění. A tak Pavel Korintské, o kterých se do-
slechl všelijaké nepěkné zprávy, přece vytrvale
nazývá „svatými“ či „posvěcenými“ (1K 1,2)
a pořád jim připomíná, že jsou obmyti, osprave-
dlnění, posvěceni. Není třeba pochybovat o tom,
že patříte Kristu, máte občanství v nebesích.
Jen si uvědomte, kým jste. A že to, kým jste,
má své důsledky ve všech vašich vztazích a ve

vašem jednání. Nebudeme bezchybní ani bez-
hříšní a rozhodně není na místě jakákoli pýcha
a nadřazenost. Jen je třeba se držet toho Ducha,
jímž nás Kristus oslovil a získal. Zachovat si tu
otevřenost, ochotu naslouchat a nechat se pro-
měňovat.

Pavel Pokorný, synodní senior, foto: pexels.com

ROZHOVOR S FARÁŘEM ONDŘEJEM KOLÁŘEM

Boží dobrotu můžeme vnímat už tady a teď

O působení spásy na tomto světě

Ondřej Kolář pochází z Prostějova. Vystudoval Evangelickou teologic-
kou fakultu UK, ve studiu teologie
pokračoval ve Vídni a v Tübingen. Po
absolvování vikariátu v Benešově se
stal farářem sboru Brno II, kde působil
tři roky. Poté přesídlil do Prahy, kde
také získal své další a doposud po-
slední angažmá jako farář kobyliského
evangelického sboru U Jákovova žeb-
říku. Vedle farářské profese přednáší na
pražské Evangelické teologické fakultě,
kde od r. 2016 působí jako odborný asi-
stent na Katedře systematické teologie.
Je předsedou poradního odboru lita-
rického při synodní radě ČCE a členem
redakční rady časopisu Český bratr.

**Dnes bychom spolu měli mluvit o spáse.
To je ale složitý pojem. Mohl bys proto,
prosím, nějak krátce objasnit, co to ta
spása v náboženském slova smyslu
vlastně je?**

„Spása“ patří k tradičním křesťanským slovům,
která vnímáme jako nezbytná, ale zároveň jim
naši současníci už moc nerozumějí. Proto je my
faráři a teologové musíme neustále překládat
do dnešního jazyka. Když mluvím o spáse, po-
užívám slova jako „vysvobození“, „svoboda“,
obnova“, „nový život v Kristu“. Nejvíce se mi líbí
slovo „svoboda“ – ve smyslu osvobození ode
všeho, co člověka spoutává, užívá, co mu bere
jeho pravé lidství.

**Tématu spásy jsme se v našem časopise
věnovali už v předchozím čísle
(ČB 11/2024). Zatímco „eschatologická
spása“ se týká toho, co s námi bude po
smrti, v tomto čísle se zabýváme jejím
přítomnostním rozměrem. Proč pracovat
se dvěma rovinami spásy?**

To rozdvojení je dáno už samotným příběhem
Ježíše Krista, o kterém vyznáváme, že lidem pří-
nesl spásu, zároveň ale vnímáme, že na tomto
světě se spása ještě naplno nerealizovala. Ně-
kdy se dokonce v tomto kontextu hovoří přímo
o „rozdvojené eschatologii“. Žijeme v takovém
zvláštním mezičase, kdy to podstatné pro naši

záchranu už Bůh udělal, ale zároveň stále čekáme na dovršení toho všeho. Proto se bez této rozdvojenosti neobejdeme a musíme přemýšlet nejen o tom, co nás čeká po smrti, ale i nad tím, co spása znamená teď a tady.

Je tedy spása posmrtná a spása přítomnostní tatáž? Nebo existují nějaké dvě „spásy“?

Sjednocujícím prvkem je Bůh sám, který dává spásu ve všech časech, tedy tu přítomnou i budoucí. Teologie pracuje s pojmem „předjímka“ (anticipace), která říká, že už v přítomných dějinách dokážeme zakusit něco, co nás v plnosti čeká až v budoucnu. Hezky je to v písni Sváti Karáska: „V žití tvém dnes každá radost tvá / radost tu úplnou předjímá.“ Příběh o Káni Galiilejské je přímo o tom, že už teď můžeme zakusit něco z Boží dobroty, která nás naplno čeká až na konci.

Jakou roli hraje v přítomnostní rovině spásy Kristus? Je bez něho spása světa nemyslitelná?

Spásu samozřejmě zažíval už starozákonní lid. Vyvedení z Egypta je čin spásy par excellence, je v něm silně přítomný právě onen motiv svobody. Hovořit o tom, že v době před Kristem není možné najít žádnou spásu, by bylo hodně odvážné tvrzení. Bůh různým způsobem lidi zachraňoval, vysvobozoval a dával jim poznat svoje milosrdenství už před Kristem. Jako křesťané však věříme, že teprve s Kristem se spása zjevila v plnosti. A tak víme, v čem ta spása spočívá. Kristus je měřítko, podle něhož můžeme rozlišovat, co spása je, a co není.

Těžko se představuje, že jsme spaseni už teď. Podle stavu věcí na světě to tak moc nevypadá. A ani na nás samotných to moc vidět není. Už Friedrich Nietzsche si kdysi rýpnul: „Věřil bych v toho vašeho Vykupitele, kdybyste vypadali víc vykoupení.“ Jak můžeme poznat, že se spása už děje?

To je těžká otázka, protože se u ní snadno sklouzne k hodnocení lidí podle toho, jestli jsou opravdu ti správní křesťané, správně spasení. Třeba v letničních církvích se často objevuje důraz na jistotu spasení. Ptát se, jestli jsem dostatečně spasen, je absurdní. Nějaké pravdivé jádro v tom ale vidím. To vysvobození, které Kristus přinesl, dává do pohybu proměnu člověka i celého světa. Nedá se říct, že by se vůbec nic nestalo a život po Kristu běžel úplně stejně jako předtím. Dějiny nás často děsí, i v současnosti najdeme dostatek důvodů k tomu být skeptičtí. Přesto ale věřím, že Bůh působí spásu už teď a tady. Klíčová je v tom role Ducha svatého. Ten umí vstupovat do našich srdcí, vztahů, a proměňovat je.

Zatím jsme se o spásě bavili především ve vztahu k člověku. Vztahuje se její přítomnostní rozměr i na svět jako takový, tedy na celé Boží stvoření? ►

K tomu dal geniální odpověď už apoštol Pavel: „Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů. Neboť tvorstvo bylo vydáno marnosti – ne vlastní vinou, nýbrž tím, kdo je marnosti vydal. Trvá však naděje, že i samo tvorstvo bude vysvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích.“ (Ř 8,19–21) K tomu teologicky není moc co dodat. Vždycky mě zaráží, jak už v té době dokázal Pavel tak jasnozhřívě pojmenovat věci, které teprve až my teď dokážeme podrobně sledovat a zkoumat. O ekologické krizi nebylo ještě několik staletí ani slechu. Takže ano, myslím, že spása se netýká jen lidského společenství, i když v Bibli je důraz jednoznačně na člověka.

V současnosti pozorujeme, že se okruh významu „spása“ rozšířil, používá se i v nenáboženském kontextu. Před časem např. jedna banka používala slogan „spása pro vaše finance“. Nedráždí tě to, když slyšíš obdobné marketingové floskule?

Přiznám se, že mě to nedráždí, spíš mě to inspiroje k hlubšímu přemýšlení nad tím, kdo jsou vlastně v dnešní době – škaredě řečeno – alternativní poskytovatelé spásy. Dnešním konkurentem křesťanství už zdaleka není ateismus, jak tomu bylo dřív, ale spíše různá „náhražková náboženství“. Ať už to nazveme jakkoliv, v zásadě jde o to, že člověk svoje přirozené spirituální potřeby dokáže uspokojovat pomocí jiných zdrojů, než jsou tradiční náboženství.

Jaký je vlastně současný evangelický přístup ke spasení? Je už překonána kalvinistická teorie predestinace, anebo z ní naše spiritualita stále vychází?

Ke klasické dvojí predestinaci, jak ji najdeme v reformované tradici, se už dnes v Evropě hlásí málokdo. Konečné spasení je věc, o které nikdy nemůžeme rozhodnout, jak přesně proběhne, protože zkrátka nejsme Bůh. Je na něm, jak s námi nakonec naloží. Nemáme právo do toho zasahovat, ani příliš teologicky spekulovat. Ale

máme naději. Naději, že spása je otevřena všem. Neměli bychom to konstatovat jako pevnou jistotu, ale smíme doufat ve spásu všech. Zároveň rozumím i těm lidem, pro které je naopak nepředstavitelné, že by mohl být spasen např. nějaký diktátor. I to je třeba respektovat. Bůh má zkrátka právo některé lidi do Božího království nepřijmout.

Ještě to trochu zkomplikuju.

U evangelisty Matouše najdeme známou pasáž (Mt 25,31–46) o oddělení ovcí od kozlů. To by naznačovalo, že spása není pro všechny... Jak bys tomu rozuměl? Co nám tím Bible říká?

Novozákonní badatel by to asi uměl vysvětlit líp. Vidím tu velkou disproporci. Textů, které hovoří o bezpodmínečném Božím odpuštění, je v Novém zákoně nesrovnatelně víc. Pasáže o pláči a skřípění zubů však nelze zcela ignorovat. Ježíš tím možná chce varovat před příliš lacinou milostí, laciným spoléháním na Boží lásku, a zvat k následování.

**V Novém zákoně ještě zůstaneme.
Vždycky mě děsila četba biblického
Zjevení Janova. Máme se při četbě
apokalyptických textů bát? Co nám
chtějí sdělit?**

To je docela paradox. Apokalyptické obrazy v nás vyvolávají děs, ale jejich intence byla přesně opačná. Měly v lidech vyvolávat naději, že i ve velmi složitých dějinných přeryvech, dobách utrpení či pronásledování, drží Bůh dějiny stále ve svých rukou a dovede je ke spáse. Ta dramata k tomu patří. Dějí se různé hrůzy, kterým nerozumíme. Žánr apokalyptických textů právě z jakési nesrozumitelnosti dějin přímo vychází. Valí se přes nás různé říše, různí vládcové, a my s tím nejsme schopni nic dělat. Ale stále je v pozadí ta naděje, že navzdory všemu Bůh svůj spásonosný záměr prosadí.

**Jak se díváš na přístup některých
náboženských hnutí, kteří považují
pozemský život za pomíjivou fázi,
kterou by měli využít hlavně k přípravě
na věčný život?**

Na to mám poměrně vyhraněný názor. Tento postoj je podle mě jeden z největších omylů křesťanství. Sugeruje totiž představu, že tento svět je vlastně jen slzavé údolí plné neskonaleho utrpení, kterým je nutné se nějak protrpět ke smrti. Ta je vnímána jako vysvobození a brána do ráje, k tomu pravému životu. Kvůli tomuto postoji křesťanství do značné míry rezignovalo na snahu o proměnu světa. Nechalo dějiny dějinami. Pro mě je to úplná anti-víra. Popření toho, že svět je dobrým stvořením a že s ním Bůh má nějaké úmysly.

**A když se zeptám opačně – proč by nám
vlastně mělo záležet na tom, co s námi
bude po smrti? Není to jediné podstatné
tady a teď?**

Náš svět bude vždycky naplněn nějakým utrpením, zlem, lidským hříchem, ale i naší vlastní nedokonalostí a omezeností. Není možné, aby přišlo Boží království, aniž se nějak výrazně

změní podoba tohoto světa. Když Izajáš hovoří o tom, že vlk si bude hrát s beránkem, tak to si opravdu nelze představovat v těch současných podmínkách. To předpokládá, že se svět zásadně promění. Očekávat spásu takříkajíc před branami Božího království, plně realizovanou v tomto světě, by vedlo nanejvýš k nějakým ideologiím a pokusům nastolit ráj na zemi, třeba i násilím. To je vždycky nebezpečné, ať už se o to pokouší kdokoli.

**A jak se to má s peklem? Tomáš Halík
říká, že peklo není místo, ale důsledky
našich lidských činů, kterými se
odvracíme od Boha. Souhlasil bys s tím?**

V zásadě ano, jen bych to ještě malinko zkomplikoval. Peklo je pro mě místo bez Boha, které si ale člověk dobrovolně sám zvolil. Sám se vzdalil od Boha, trvá si na tom, že takhle mu je dobře, Boha k ničemu nepotřebuje a nenechá se jím omezovat. Zásadní otázkou pro mě je, jestli Bůh dokáže tuhle lidskou sebestřednost prorazit. A jestli vůbec chce. Jestli respektuje, že si někdo pro sebe takové místo svobodně vybral. V tomhle se možná katolický a protestantský postoj liší. U katolíků se obecně považuje lidská svoboda za něco nedotknutelného. Bůh nemá žádné násilné prostředky, jak nás přesvědčit o tom, že v pekle nemáme dál setrvávat. Naproti tomu v protestantské teologii je důraz kladen na sílu Boží lásky, která dokáže prorazit i krustu člověka zapouzdřeného v sobě a proměnit jeho srdce.

**Je vlastně spása to nejdůležitější, o co
v křesťanství jde? Anebo z tvého
pohledu těžiště křesťanství spočívá
jinde?**

Myslím, že křesťanský život by se neměl točit pouze kolem spásy. To je spíš jakýsi základ, na kterém už stojíme. Spíš bychom měli přemýšlet o tom, k čemu nás ta spása vede. K čemu nás osvobozuje. To, že se o spásu nemusíme starat a strachovat, nám rozvazuje ruce k tomu, abychom něco dělali pro svoje bližní. ►

Téma tohoto čísla zní „Posvěcený život“. Výraz „posvěcený“ může některé evangelíky dráždit, protože nebezpečně naznačuje nějaké svěcení, nebo dokonce svatost. Má spása se svatostí něco společného?

Myslím, že ano. Když si vezmeme novozákonní nález, tak zjistíme, že slovo „svatý“ se tam objevuje ve dvou souvislostech. Jednak někdo, kdo je oddělený ke službě Bohu, vlastně vyvolený. Je to obdarování, které jsme si sami nezasloužili. Ale zároveň je v Novém zákoně ještě trochu odlišné chápání svatosti, která nás zavazuje k určitému způsobu života. „Svatí buďte, neboť já jsem svatý.“ (1Pt 1,16) Máme se pokoušet tu svoji svatost realizovat i v těch omezených, chaotických podmínkách, které tu máme.

Žijeme ve velmi pohodlné době. Většinu potřebného lze v moderním, sociálním, ale také konzumním státě sehnat či zajistit svépomocí. Člověk proto leckdy

nepocituje potřebu „být zachraňován“. Kam se podle tebe vytratila lidská touha po spáse? A potřebujeme ji vůbec i dnes?

Velmi špatnou misijní strategií je usvědčovat lidi z toho, že se jim vlastně nedaří, že jim něco zásadního v životě chybí a že jsou nešťastní, a potom jim zvěstovat evangelium. Tohle tvrdě odsuzoval už Dietrich Bonhoeffer, a dnes to platí úplně stejně. Lidé se mnohdy opravdu cítí poměrně dobře saturovaní, bez vážnějších problémů, a pokud je mají, tak rozhodně nevyhledávají jako pomoc církev. Ale nějaká touha po přesahu, zakotvení života, smyslu života, v lidech stále je. Spásu nemusíme nutně zvěstovat jen jako záchranu, ale také jako smysl, který může život nějak naplnit a dát mu přesah. Ukázat, že křesťanství je pozvání k budování něčeho smysluplného, je těžký úkol, ale myslím, že i přesto by se o to měly církve víc snažit.

připravila Adéla Rozbořilová

Bud'te – budete svatí

Svatost jako oddělenost od světa, která ovšem neznamená lhostejnost vůči světu

V Bibli se opakovaně setkáváme s výzvou „bud'te svatí“ nebo s konstatováním svatosti Božího lidu „jste (budete) svatí“, ze které pro lid plyne určité jednání.

V Mojžíšových knihách se explicitně jedná o tyto texty: Ex 19,6; 22,30; Lv 11,44; 19,1.2; 20,7.26; 21,6.8; Dt 7,6; 14,2.21; 26,19; 28,9. Vyjdu z nich jako z primárního zdroje našeho uvažování o svatosti podobně, jako to dělá v úvaze o svatosti ve své epištole apoštol Petr. Co tato výzva ke svatosti znamená? K čemu jsme vlastně jako Boží lid vyzýváni?

Výzva být svatý jako Bůh nás především může překvapit, protože svatost je právě něčím, co člověka a Boha podstatně odlišuje. Tak to výslovně uvádí prorok Ozeáš. Bůh zde říká: „Nedám průchod svému planoucímu hněvu, nezničím Efrajima, protože jsem Bůh, a ne člověk, jsem Svatý uprostřed tebe; nepřijdu s hněvivostí.“ (Oz 11,9) Bůh je jiný než člověk a jedná jinak než člověk, protože Bůh je svatý. Bůh se nám nepodobá, ale nám je přikázáno podobat se jemu.

V prvním listu apoštola Petra výzvu ke svatosti nacházíme hned v 1. kapitole: „Jako je svatý ten, který vás povolal, bud'te i vy svatí v celém způsobu života.“ (1,15) Předpokladem lidské svatosti je být povolán tím, kdo je svatý, tedy Bohem. Bůh si povolává člověka k určité službě, k určitým úkolům, k určitému způsobu života, a pokud se člověk nechá takto povolat, tak se stává svatým.

Apoštol Petr, když zde mluví o svatosti, tak při tom odkazuje na jeden z výše uvedených starozákonních textů, který pojednává o svatosti

Božího lidu: Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Svatí bud'te, neboť já jsem svatý.“ (Lv 19,1.2) V 19. kapitole 3. knihy Mojžíšovy (Lv) pak následuje výčet mnoha konkrétních oblastí lidského života, ve kterých se má svatost Božího lidu projevovat. Předěl mezi jednotlivými oblastmi, a tedy zároveň i zdůvodnění, proč má Boží lid jednat, nebo naopak nejednat určitým způsobem, je dán formulací Hospodinova sebe-představení: „Já jsem Hospodin (váš Bůh).“ Rabíni to vyjádřili trefným příměrem: „Je to srovnatelné s královským dvorem. Co je povinností královského dvora? Napodobovat krále.“ (Sifra Kedošim 1,1)

Svatost lidu se tedy projevuje velmi konkrétními způsoby jednání, nebo naopak nejed- ►

nání. Mnohé oblasti uvedené v Lv 19. kapitole korespondují s příkázáními Desatera. Další oblasti jsou pro nás dnes méně pochopitelné, neleží v etické mezilidské rovině, protože souvisí s izraelským kultem nebo se vztahem k zaslíbené zemi. Celkově tento pestrý exemplární výčet dobře odpovídá tomu, co apoštol Petr souhrnně uvádí slovy: „...budte i vy svatí v celém způsobu života.“

Výzvě ke svatosti tedy můžeme rozumět jako úsilí o to, aby lidská slova, činy i myšlenky byly ve všech oblastech lidského života v souladu s tím, jaký je Bůh. Je to takové *imitatio Dei*, nápodoba svatého Boha. S tímto konceptem svatosti se v Bibli setkáváme častěji: „Hospodin si tě ustaví za svatý lid, jak ti přísáhl, když budeš na příkazy Hospodina, svého Boha, dbát a chodit po jeho cestách.“ (Dt 28,9; podobně Dt 26,18.19) Na tomto textu je pěkně vidět, že svatost Božího lidu vzniká součinností Hospodina a člověka. „Hospodin si tě ustanoví pro sebe za svatý lid“ – tedy Hospodin to učiní, je to jeho iniciativa, ovšem má to podmínku, která je vyjádřena hned následovně: „...když budeš na příkazy Hospodina, svého Boha, dbát a chodit po jeho cestách.“ Chodit po Hospodinových cestách, tedy následovat Hospodina v tom, co člověku přikazuje a jaký sám je. V židovské náboženské praxi se proto stále opakuje, že Bůh „nás posvětil svými příkázáními“.

Hospodin dává člověku poznat svoje „podstatné vlastnosti“ tím, co člověku přikazuje, ale také tím, jak jedná, a tím, co o sobě prohlašuje. Základní formulace, která se v Bibli několikrát v různých podobách opakuje, o Hospodinu říká, že je Bůh plný slitování a milosrdný, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hřích... (Ex 34,6). Proto je vedle zachovávání Hospodinových příkázání cestou

ke svatosti také určitá spirituální praxe, kterou dobře vystihuje žalmový výrok: „Hospodina stále před sebe si stavím...“ (Ž 16,8) Vnímám, že tento žalmový výrok má svou paralelu u apoštola Pavla, který píše: „Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně.“ (2K 3,18)

Hospodinovu svatost můžeme vnímat jako sféru jeho vlivu, ve které se Hospodinovy vlastnosti přenáší na ty, kdo se jí aktivně vystavují. Proto jsou na několika místech slova „budte/budete svatí“ spojena s bližším určením „pro mě“, myšleno pro Hospodina: „Budete svatí pro mne, neboť já Hospodin jsem svatý.“ (Lv 20,26) Budete svatí ve vztahu ke mně. Konsekvencí této svatosti pro Boží lid je jeho výlučnost, oddělenost od ostatních národů, které Hospodinu nepatří a jeho ustanoveními se neřídí. Je to exkluzivistické pojetí svatosti, které také souvisí s rozlišováním (doslova „oddělováním“) mezi tím, co je rituálně čisté a rituálně nečisté. Slovo „oddělit“ se v Lv 20,24–26 vyskytuje hned čtyřikrát. Jedná se tedy o svatost pro něco a od něčeho. Svatost pro vztah s Hospodinem a od všech znesvěcujících vazeb, proto k tomuto pojetí svatosti patří také etnická separace Božího lidu.

Myslím, že pro nás jako křesťany z tohoto pojetí svatosti plyne otázka po přiměřené míře oddělenosti od světa, která ovšem nesmí znamenat nezájem nebo lhostejnost vůči světu. Křesťanskou svatost lze vyjádřit okřídleným řečením „být ve světě, ale ne ze světa“. Ježíš za nás prosil svého Otce těmito slovy: „Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého. Nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa. Posvět je pravdou; tvoje slovo je pravda.“ (J 17,15–17)

Lukáš Klíma, teolog, foto: wikipedia.org

Mesiášové moderní doby

Spasitelská idea je organickou součástí každé ideologie

Očekávání od mesiáše bývají grandiózní, ale vlastně jednoduchá. Mesiáš vstoupí doprostřed krize naší doby, rozbourá řetězce příčin a následků, mocným způsobem změní náš osud a přinese zlatý věk, který nebude mít konce. V představě mesiáše nelze, ani v jejím původním židovském prostředí, jasně oddělit náboženský rozměr od jejích politických a společenských příslibů. Duchovní obroda a očistění má přijít ruku v ruce s nastolením (božské) spravedlnosti a zajištěním bezpečí před nepřáteli.

Tento mesiášský princip je ovšem svým způsobem jedním ze základních prvků západní politické tradice. Jeho přítomnost lze sledovat už v rétorice a rituálech národních impérií 19. století, v revoluční ambici velkých ideologií i ve vůdcovském kultu totalitních režimů století dvacátého, a nakonec i ve způsobu, jak se v antitezí k oběma těmto modelům formulovala vize Evropské unie. Pokud šlo v minulosti o slávu království či národa, od nynějška jde o prosperitu a mír pro evropský subkontinent. Kdesi v podloží lze ovšem nahmatat ještě hlubší vzorec – moderní víru v příslib pokroku. Podle židovského filozofa Gershoma Scholema je idea pokroku vlastně sekularizovaným vyjádřením mesiášské naděje.

Věříme ještě v pokrok?

V posledních desetiletích dostala představa pokroku pořádně na frak. Hrůzy světových válek, které dosvědčily naši schopnost i ochotu využít technologie a státní aparáty k masovému vraž-

dění a potenciálně i zničení celé planety, zpochybnily předpoklad, že vývoj světa má nutně stoupající tendenci. Rozpad bipolárního světa v roce 1989, který měl být triumfem západní liberální demokracie a globálního kapitalismu, navzdory obecnému přesvědčení fukuyamovský „konec dějin“ nepřinesl. Nerovnosti mezi státy i uvnitř nich jsou s námi pořád, místy se naopak prohloubily, a i když jsme na tom v řadě globálních ukazatelů životních standardů lépe (viz *Faktomluva* Hanse Roslinga), války, epidemie a strukturální vykořisťování nekončí. V důsledku postupující změny klimatu způsobené právě cílevědomým úsilím o pokrok navíc společně čelíme rok od roku rozsáhlejšímu ohrožení naší budoucnosti.

S mesiášským příslibem svého druhu máme tedy co do činění pokaždé, když se vztahujeme k nějaké ustavené politické ideologii – jako konzervativismu, socialismu nebo liberalismu. Utopické představy nemusejí nutně stát v popředí, podstatné je, že nám ideologie nabízí ucelené řešení – a vyřešení – dilemat lidského soužití na zemi. Ideologie jsou takové „velké příběhy“, které si vyprávíme o tom, jak svět funguje a má fungovat. Príslib zářivější, spravedlivé a udržitelné budoucnosti je tedy klíčovou součástí každé z nich. Jenže právě velkým příběhům, jak již před skoro padesáti lety odušil Jean-François Lyotard, se v pozdně moderní době nedaří. Fašismus a socialismus jsme již v důsledku krachu velkých ideologií 20. století víceméně odepsali, aktuálně vedeme zápas o to, zda se coby dominantní ideologie v západním světě udrží liberalismus. Je otázka, jestli si podržíme víru v pokrok a co by ji mohlo nahradit.

Populismus oslovuje přehlížené

V souvislosti s volbami (a že jich v letošním roce bylo požehnaně) často padá otázka, z čeho vyrůstá ohlas populistických hnutí. Do podrobnější analýzy kontextů, které vedou k úspěchu populistických hnutí, se pouštět nebudu. Rád bych ale problematizoval despekt a odsudek, se kterým se k tomuto fenoménu někdy stavíme.

Otázkou, proč část společnosti podporuje politiku založenou na nenávisti a proč v demokratických volbách mohou zvítězit diktátoři, se po druhé světové válce zabývala řada vědců. Podle teorie autoritářské osobnosti, jejímž klíčovým tvůrcem byl sociolog židovsko-německého původu Theodor Adorno, platí, že část společnosti má k autokratickým formám vlády zkrátka blíž a tuto blízkost lze i měřit. Základními předpoklady jsou zde vyšší ochota podřizovat se autoritě, větší otevřenost k uplatňování agresivity v nastolování spravedlnosti a silnější příklon ke konvenčním, většinovým hodnotám.

Voliči autoritářských osobností se samozřejmě nerodíme. Předpoklady pro sympatie k vůdcům a ideologický dogmatismus lze hledat na rovině jednotlivé osobnosti: ve výchově, v temperamentu, v psychickém zdraví či v rolích a institucích, do nichž jako jednotlivci vrůstáme. Tyto individuální momenty se pak rozvíjejí v prostředí kulturně-společenských sil, jako jsou slavné příběhy hrdinství a morálního vítězství, tolerované podoby společenské nerovnosti a jejich legitimizace, celá složitá soustava tradic a symbolů spojených se životem v rodině, obci, státě, církvi. Prostředí nám poskytuje vzory, a pokud je jeho samozřejmou součástí dominance (třeba mužů nad ženami), vůdčí figury, silná gesta, chápání schopnosti protřpět příkoří jako ctnosti a podobně, budeme je spíše mít za normální.

Podpoře populistických vůdců se dále daří v nerovnosti. Strukturální znevýhodnění některých regionů nebo oblastí má za následek úbytek kvalitní práce, smršťování veřejných služeb a infrastruktury nebo vylidňování. Stoupající HDP a renovace veřejných prostor často zastírá

existenci palčivých problémů, jako jsou předlužení a exekuce, nedostupnost bydlení, nestejné šance žáků ve vzdělávání nebo nejistoty plynoucí z flexibilních forem zaměstnávání. Pro mnoho lidí polistopadové období rozvoje tržní ekonomiky a demokratických svobod není spojeno s příběhem osobní prosperity.

Pro populistické politiky kombinující přísné odsudky elit se snadnými řešeními tedy není těžké najít publikum, které jim bude naslouchat. Navíc se podle výzkumů ukazuje, že nejvášnivějšími podporovateli autoritativních opatření nebývají lidé ze společnosti tak či onak vyloučení, ale ti, kterým to hrozí. Ohrožení chudobou a pocit, že zrovna já si přece propad do ní nezasloužím (protože pracuji, nekradu, pečuji o děti, žiju slušně), se zdá být velmi silným faktorem v sympatiích pro nedemokratické alternativy. Politik nebo politička pak dostává spasitelskou gloriolu tehdy, když symbolizuje změnu. Je paradoxní, že spasitelské figury veřejného života často zosobňují naopak příslib návratu zlaté epochy, ztraceného impéria, demokratické první republiky... nebo prostě světa našeho dětství, kdy bylo všechno ještě v pořádku.

Přejí si voliči populistů totalitu?

Autoritářské osobnosti bývají spojovány s polarizací. Výzkumy štěpících linií ukazují, že rozsah polarizace zřejmě přeceňujeme. Důležitých témat, ve kterých by byla společnost radikálně rozdělená, je méně, než by se zdálo. V Česku se navíc podle nedávné studie agentury STEM štěpící linie namnoze nepřekrývají: fakt, že má soused odlišnou představu o inkluzi ve školách, neznamená, že se neshodneme na přijetí eura. Společných zájmů tedy možná nalezneme víc než nesmiřitelných rozporů.

Když lidé volí osoby s autokratickými sklony, neznamená to nutně, že si přejí totalitní vládu. Racionalita volebního chování je složitá. Jeden volí natruc, druhý volí nejmenší zlo, třetí takticky a spekulativně, čtvrtý má své zásadní téma a zbytek ho moc nezajímá – a pátý nejde volit vůbec, protože nenachází dokonalou kandidátku.

A ano, najde se i ten šestý a sedmý, který volí proto, že chce získat výhodu nebo vyhlíží symbolickou pomstu za svá příkoří. Než dáme průchod svému pohoršení nad hloupostí lidí, kteří volí pro nás nepochopitelné kandidáty nebo kandidátky, je dobré zkusit si představit, proti jakému protivníkoví a v jaké situaci mohou tímto činem hledat zastání. Za beznadějnou volbou je totiž často právě nějaký druh beznaděje, ať už ji plodí materiální nedostatek, nemoc, společenské vyloučení nebo něco jiného.

Hledá se silná vize pro všechny

Příznání, že při vztahování se k politickým idejím a jejím nositelům se nám aktivují archetypální představy o mesiáši, mohou – zvláště ve křesťanském prostředí – znepokojovat. Rád bych na závěr ještě přitvrdil, ale právě tím nám společně nabídl srozumitelnou cestu vpřed.

Nejdříve bych rád rehabilitoval vůdcovství. A ne, samozřejmě tím nemyslím diktaturu nebo dominanci alfa-samců. Chci říct, že touha po šikovném lídrovi, který bude mít vizi, politickou zručnost, bude odolný a nadchne si následovníky – ta přece neznamená automaticky rezignaci na demokracii ani neochotu převzít zodpovědnost za to, co mohou ovlivňovat. Tato intuice vychází ze zkušenosti, že vůdcovská osobnost dokáže soustředit energii a naznačit směr spon-

tánně, nenuceně, jaksí autenticky. Často bývá spojena s touhou vstoupit do srozumitelného příběhu, v němž role budou rozděleny tak, jak je známe z pohádek, ačkoliv to s sebou nese i jistá rizika. Vize jsou však palivem politiky a charismatičtí vůdce jejími hrdiny. Otázkou zde není jestli, ale jak.

Následně bych rád připomněl, že se nám po splasknutí oněch starých ideologií doposud nepovedlo najít novou velkou společenskou vizi, která by nás dovedla spojit. Navykli jsme si posmívat se slovu „utopie“, nejsme ochotni mluvit o odvážných obrazech budoucnosti. Jako by vrcholnou ctností politiky byl pragmatismus a hájení statu quo.

V souvislosti se změnou klimatu, která je svorníkem všech možných krizí naší doby, poukazuje publicista Jonathan Blake na to, že i zde jako jednotlivci i jako státy pořád čekáme na jakýsi mesiášský zásah zvenčí: něco se snad stane, přijde nějaká nová technologie, nějaký objev, ono se to přece snad nějak zlomí. Změna přitom nejspíš přijde pouze tehdy, když si ji odpracujeme. A já souhlasím. Ostatně výzvu k vyrovnávání cest a zvedání nadpráží bychom uměli odcítovat i podle zcela „ortodoxních“ zdrojů.

Adam Gajdoš, sociolog, foto: pexels.com,
mezititulky redakční

Jak si představujete Boží království?

Boží království si moc nepředstavuji a to přesto, že je pro mou víru myšlenka Božího království zásadní. Nevnímám ho totiž jako něco, co má svou „podobu“, prostor nebo čas. Důležité jsou pro mě kvality, které se k Božímu království vážou – láska, spravedlnost, radost, pokora, přijetí. Proto vnímám Boží království jako něco, co můžeme už teď zahlédnout v záblescích tam, kde zažíváme, že se tyto kvality projevují v našem každodenním životě.

Matěj Šulc, koordinátor dobrovolnické pomoci

Moje představa Božího království se příliš neliší od světa vezdejšího. Budeme dál čelit každodenním výzvám a svobodně pracovat a bavit se. Jen trápení, zášť a zloba tam nebude. Ani záludnosti a neštěstí. Budeme tam s lidmi, kteří nám jsou blízcí, a budeme mít na ně čas. Budeme tam s lidmi, kteří nám nejsou blízcí a budeme za to rádi. A hlavně tam budeme s Pánem Bohem a to nás bude těšit nejvíc. A jeho doufám taky.

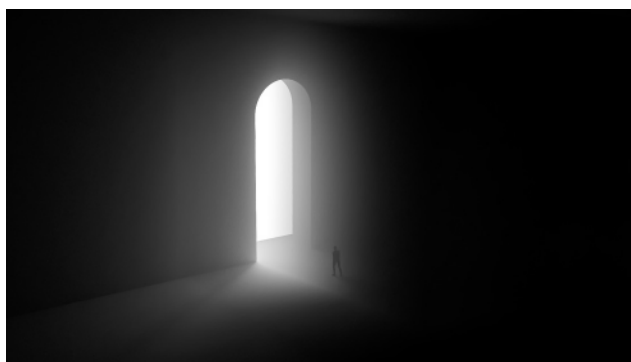
Představa Božího království jako pěveckého sboru na obláčkách s Halleluja na rtech mě děsí – to by bylo peklo.

Marek Baláš, presbyter

Boží království si představuji především jako bezpečný prostor, kde se nemůže nikomu stát nic zlého. Vládne tam pokoj a spravedlnost a všem je tam spolu dobře. Už žádná bolest,

žádné trápení, nespravedlnost nebo stres. Nikdo se nikomu neposmívá, nikdo nikoho nepomlouvá, nekouká se skrz prsty, každý je přijímán a vítán a společně je tam všem už jen dobře.

Debora Hurtová, farářka

Nepředstavuji si. Jen si jednoduše připomínám, zvlášť v poslední době při zprávách o zločinech mocných, kdo je mým Králem, byť jeho království není z tohoto světa. Je vždy jen „jako“ (lze si doplnit jakýkoli evangelijní příklad plný paradoxů). Snažím se přitakat těm paradoxům s tím, že Království „je blízko“, že je „v nás“, tj. i ve mně, když se mi čas od času poštěstí v modlitbě opravdu „věřit evangeliu“ a doufat, že Bohu patří poslední slovo a jiní budou „svrženi z trůnů“.

Ivana Vlková, biblistka a řeholnice

připravila Ester Karásková, foto: pexels.com

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 29. října a 12. listopadu vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářek a farářů ve farních sborech církve: Elišky Geislerové v Ostravě, Marty Zemánkové v Berouně, Mariana Šustáka v Mostě a Aleše Rosického ve Valašském Meziříčí.
- SR vzala na vědomí zprávu o průběhu zkoušky Luboše Skopce a její hodnocení a udělila mu osvědčení o způsobilosti ke službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.
- SR prodloužila pověření pastoračních pracovníků: Jakuba Marka v Brně, Tomáše Hataje v Sázavě a Oty Tichého v Merklíně.
- SR po rozhovoru vyslala Markétu Slámovou do kaplanské služby v Nemocnici Jihlava a Filipa Němečka vyslala ke kaplanské službě v Diakonii ČCE – Středisku sociální pomoci v Mostě.
- SR souhlasila s opětovným jmenováním Michala Kyncla za člena rady školské právnické osoby Evangelické akademie Praha na další pětileté období.

Aktivity

- SR se velmi podrobně zabývala závěrečnou zprávou o Sjezdu (nejen) evangelické mládeže, který se konal začátkem října ve Svitavách, s vděčností ji vzala na vědomí a vyjádřila poděko-

vání vedoucí oddělení mládeže Aleně Podrazilové a celému přípravnému i realizačnímu týmu.

- SR vzala na vědomí zápis z prvního „Tréninkového dne pro průkopníky“, který se konal v polovině října 2024 v Praze-Libni. Velkým obohacením je spolupráce s holandskými odborníky. Průkopnická místa jsou misijním formátem, který církev a evangelijní zvěst posouvá mimo zdi kostelů a mimo tradiční uzavřená společenství farních sborů, a hledá nové možnosti církevního působení ve společnosti.
- SR se velmi podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zápis z říjnového jednání poradního odboru ekumenického a zápis i podněty z říjnové schůze komise pro reformu správy církve.
- SR vzala na vědomí zprávu Pavla Freitingera z návštěvy krajanů v Chorvatsku: z luterského sboru ve Velkých Zdencích, v Daruvaru a v evangelickém reformovaném sboru v Bjeliševci.
- SR se věnovala přípravě ekumenických aktivit a setkání pro následující období.

Hospodářské věci

- SR stanovila jednotné lhůty pro administraci církevní grantové podpory pro Diakonické a rozvojové projekty, Jeronýmovu jednotu a Včasné projekty pro nadcházející rok. Příjem všech žádostí bude probíhat od 1. 3. do 30. 4. 2025, senioráty zašlou svá stanoviska v termínu od 1. 5. do 30. 6. 2025. ►

- SR vzala na vědomí informaci o stavu projektu nové budovy pro školy EA v Praze 7, stejně jako navrhovaný finanční rámec, a požádala poradní odbor ekonomický o jeho posouzení. SR dále vzala na vědomí aktualizovaný harmonogram projektu a pověřila Ústřední církevní kancelář (ÚCK) jeho plněním. SR bude zároveň informovat předsednictvo 36. synodu a uložila ÚCK zahájit organizační přípravy ke svolání jeho mimořádného zasedání k tomuto bodu. V návaznosti na aktualizovaný harmonogram SR souhlasila s uzavřením dodatku č. 5 ke smlouvě o zřízení práva stavby uzavřené s Městskou částí Praha 7.
- SR se podrobně zabývala návrhem rozpočtu ČCE – povšechného sboru na rok 2025 a vzala jej na vědomí. Zároveň požádala poradní odbor ekonomický o stanovisko k tomuto návrhu.
- SR souhlasila s rozdělením letošní sbírky na školy Evangelické akademie. Celkový návrh počítá s rozdělením 620 tis. Kč mezi osm škol Evangelické akademie. Zvýšenou podporu 100 tis. Kč získají škola Filipka a Sudická MŠ a ZŠ (v obou případech kvůli svému rozšiřování), ostatní školy obdrží po 70 tis. Kč.
- SR souhlasila s uvolněním finančních prostředků ze sbírky na Povodně 2024 ve výši téměř 780 tis. Kč na přímou pomoc zasaženým farním sborům ČCE. SR také vzala na vědomí informaci o způsobu administrace zahraničních darů a využití mimořádné sbírky farních sborů na pomoc po letošních povodních: ČCE obdržela od řady svých zahraničních partnerských církví a organizací nabídku finanční pomoci na odstranění škod; projektové oddělení ÚCK na základě komunikace se sbory postiženými povodněmi připravilo souhrnný projektový záměr, který se skládá z finanční podpory církevních staveb, finanční podpory rodin a systému spolupráce mezi ČCE a Diakonii ČCE při humanitárních krizích.
- SR souhlasila s poskytnutím mimořádného finančního příspěvku 100 tis. Kč Spolku evangelických kazatelů (SpEK) na uspořádání Farářského kurzu v lednu 2025 z Fondu neúčelových sbírek a darů a dále souhlasila s převzetím nákladů na účast zahraničního hosta na farářském kurzu. SR se také podrobně zabývala podobou dlouhodobé spolupráce se SpEKem včetně jeho finanční podpory.
- SR v roli jediného akcionáře společnosti Investiční fond ČCE (A) schválila převedení ztráty Společnosti za účetní období 2023 ve výši 600 Kč na účet Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta z předchozího období. SR zároveň vzala na vědomí zisk Podfondu za rok 2023 ve výši 21 357 000 Kč a schválila jeho převedení na účet Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta z minulých let. Dále SR schválila, že společnost Ernst & Young Audit, s. r. o. bude Společnosti poskytovat auditorské služby pro následující období.
- SR v pozici zástupce jediného akcionáře společnosti ČCE Reality a. s. vzala na vědomí zápis z jednání představenstva a evidenci pozemků ve vlastnictví ČCE Reality a. s. k 10. 10. 2024.
- SR schválila revidované statuty fondů povšechného sboru tak, že navýšila částky u poskytované podpory (u Fondu křesťanské služby, Fondu pro přípravu ke kazatelské službě a další vzdělávání kazatelů a u Automobilového fondu), v některých případech změnila správce fondů.
- SR na základě rozhovoru se zástupci farního sboru v Čáslavi vyslovila v sou-

ladu s čl. 22 odst. 2 ŘHC souhlas s přijetím závazku sboru nad 2 mil. Kč, který se týká projektu rekonstrukce Komenského síně.

- SR se na základě pověření synodem podrobně zabývala návrhem sjednocení systému podpory projektů z Personálního fondu. Zároveň se SR věnovala přehledu a stavu plnění úkolů plynoucích z usnesení letošního zasedání synodu.

Hof

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS ČCE v Letohradě a České Třebové společně hledají kazatele/ku

Nabízíme uvolněné místo kazatele/kazatelky ve sboru v Letohradě. Jsme aktivní společenství, k bohoslužbám se schází kolem 40 lidí všech věkových kategorií plus 10–15 dětí do 15 let. Jednou měsíčně zajišťujeme bohoslužby v kazatelské stanici v Písařově. Ve sboru se kromě bohoslužeb pravidelně konají biblické hodiny pro děti a dospělé, nedělní škola, jednou měsíčně se schází senioři a setkání 40+ a 60+, střídáme se po rodinách. Ve sboru jsou 4 výpomocní kazatelé. Našemu budoucímu kazateli/kazatelce nabízíme kromě prostorného bytu 2 + 1 v budově kostela také nově vybavenou kancelář, flexibilní staršovstvo a ochotu podporovat jakoukoliv smysluplnou aktivitu sloužící dobrému jménu sboru/církvi v místě a okolí.

Abychom mohli nabídnout časově delší úvazek 10 let, spojili jsme se při hledání nového kazatele se sborem v České Třebové. Tento sbor má velký zájem oživit sborové společenství. Vzdálenost mezi sbory je 20 km. Kazatel/ka by bydlel/a v Letohradě, v České Třebové mohou za-

jistit přespání v kanceláři fary, bude-li potřeba.

Další informace poskytne kurátorka Renata Popelářová, tel. 731215246, email: letohrad@evangnet.cz.

SYNOD

Synodní rada svolává mimořádné zasedání synodu

V souladu s ustanovením Řádu o správě církve svolává synodní rada Česko-bratrské církve evangelické na návrh předsednictva 36. synodu ČCE první mimořádné zasedání 36. synodu ČCE, a to na sobotu 11. ledna 2025 do Prahy (přesné místo jednání nebylo v době uzávěrky časopisu známo).

Hlavním předmětem jednání bude stavba nové budovy pro pražské školy Evangelické akademie. „Důvodem ke svolání tohoto mimořádného jednání je skutečnost, že církvi byla přidělena dotace Státního fondu životního prostředí na stavbu školní budovy v Praze 7, čímž se zásadně mění finanční rámec tohoto projektu schválený synodem v r. 2021. Dle ustanovení Řádu hospodaření církve je v této věci třeba nového projednání synodem,“ upřesňují představitelé ČCE v dopise všem sborům a kazatelským stanicím.

Zasedání synodu je veřejnosti přístupné. Program i další podrobnosti budou s předstihem zveřejněny na webu synod.e-cirkev.cz.

Hof

KULTURA

Lednové koncerty ve Strašnicích

Zveme vás i vaše přátele na lednové nedělní koncerty ve strašnické modlitebně (Kralická 1001/4, Praha 10-Strašnice): ►

12. 1. 2025 – Monika Drdová (zpěv), Jakub Pikla (varhany, klavír)

19. 1. 2025 – Veronika Hádková (hoboj), Miroslav Pšenička (varhany)

26. 1. 2025 – Jan Mráček (housle), Viktor Mráček (violoncello), Kristián Mráček (housle)

Koncerty začínají vždy v 17 hodin.

Vstupné dobrovolné. Bližší informace najdete na cce-strasnice.cz.

Alena Němcová, FS Strašnice

CÍRKEVNÍ PRACOVNÍCI

Bliží se farářský kurz 2025

Ve dnech 27.–31. 1. 2025 proběhne v prostorách Pedagogické fakulty UK (Magdaleny Rettigové 4, Praha 1) další z pravidelných farářských kurzů.

Tentokrát Spolek evangelických kazatelů zvolil téma „Lux in tenebris: Místo církve uprostřed krize. Jaké světlo do našich temnot?“.

„Tytam jsou doby, kdy jsme si v Evropě mysleli, že dějiny dopadly dobře a nic dramatického nás už nečeká. (...) Žijeme v době množství krizí, které se vzájemně prolínají. Války, sociální nerovnosti, doba postfaktická, osamění ve věku sociálních sítí atd. Jak čelit těmto výzvám? Jsou skutečně nové i z globální perspektivy? Jak uprostřed nich hledat naději?“ uvádějí v anotaci organizátoři.

Farářský kurz je určen primárně kazatelům a kazatelkám ČCE, ale též studentům teologických oborů, vikářům a jáhnům, pastoračním pracovníkům, laickým kazatelům a dalším lidem působícím v církevním prostředí.

Přihlašování je otevřeno do 5. 1. 2025. Podrobný program i přihláška jsou dostupné na: <https://spek.evangnet.cz/fararsky-kurz-2025>.

POZVÁNKA

Sváteční bohoslužby v České televizi a v Českém rozhlasu

I letos nabídne Česká televize ve vánočním období přímé přenosy svátečních bohoslužeb. Zveme vás k jejich sledování a přinášíme jejich přehled: Na Štědrý den 24. 12. 2024 se chystá přenos z půlnoční mše z katedrály sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě. Bohoslužbě předsedá pražský arcibiskup Jan Graubner, zazní Česká mše vánoční J. J. Ryby. Přímý přenos začíná ve 24:00. Ve středu 25. 12. 2024 od 10:00 si můžete naladit bohoslužby z Evangelického kostela apoštolů Petra a Pavla Slezské církve evangelické a. v. v Českém Těšíně. Káže pastor Martin Piętak. Česká televize také nabídne přímý přenos Novoroční ekumenické slavnosti 1. 1. 2025 od 18 hodin, a to z klášterního kostela Narození Panny Marie v Doksaněch. Slavnostnímu shromáždění předsedá litoměřický biskup Stanislav Přibyl. Všechny přenosy o vánočních svátcích bude vysílat druhý program České televize (ČT2).

Přímé přenosy nabídne také Český rozhlas Vltava:

- 22. 12. 2024 9:00 | Církev československá husitská, Husův sbor Praha-Vinohrady (jméno sloužícího nebylo do uzávěrky potvrzeno)
- 24. 12. 2024 24:00 | Římskokatolická církev, kostel Nejsvětějšího Salvátora v Praze, slouží Tomáš Halík
- 25. 12. 2024 9:00 | Českobratrská církev evangelická, kostel U Jákovova žebříku v Praze-Kobylisích, slouží farář Ondřej Kolář
- 29. 12. 2024 9:00 | Římskokatolická církev, kostel sv. Rodiny v Praze-Řepích, slouží Řehoř Jiří Žáček

ARo

MOJE CÍRKEV

Valašský farář. (Michal Vogl)

foto: archiv respondenta

Místní zbožnost nejde přesadit jínám

Východomoravský seniorát

Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale chceme také podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Jako další se v tomto čísle představí seniorát Východomoravský. Rozlohou (4 910 km²) je poloviční než sousední seniorát Moravskoslezský, je menší než Brněnský, ale počtem sborů (27) je druhý největší v celé ČCE. Počtem členů (12 995) mohutně převyšuje všechny ostatní senioráty. Svědčí to o tom, že zejména na Valašsku jsou sbory početné a blízko sebe. O práci a životě v seniorátu jsem hovořila se seniorem a farářem v Uherském Hradišti Michalem Voglem.

že jsem informován dostatečně. Samozřejmě se průběhem času objevily některé věci, se kterými jsem si už musel poradit sám za pochodu, ale celkově jsem se stal seniorem hladce a bezbolestně.

přífarský tábor

Od kdy jsi seniorem

Východomoravského seniorátu?

Je to právě tři roky, co mě zvolil konvent.

Trvá dlouho, než člověk pronikne do agendy seniora jako úředníka?

Pro mě bylo velkou výhodou, že jsem do toho nespádl po hlavě. Krátce poté, co jsem přišel do Východomoravského seniorátu, jsem se stal náhradníkem seniorátního výboru, pak náměstkem seniora. Takže jsem tu práci odkoukával několik let, než to padlo na mě. Samozřejmě jsem některé věci nevěděl, ale můj předchůdce Petr Pivoňka mě do všeho dost zasvěcoval, také mi funkci předával svědomitě. Měli jsme několik vícehodinových sezení, takže jsem měl pocit,

Co je na práci seniora povzbuzující a co frustrující?

Překvapilo mě, že docela příjemnou polohou práce seniora je práce pastorační. Záhy po mém zvolení jsme řešili několik osobních případů mezi sborem a farářem. Byly to určité spory a já jsem měl dobrý pocit z toho, že se je podařilo smírnou cestou pastoračně vyřešit. Samozřejmě ten dobrý pocit pramenil asi i z toho, že vše dobře dopadlo. I obrácená stránka se po nějaké době objevila. Já nejsem ani moc drsný, ani příliš autoritativní, nechci věci tlačit jako bulldozer. Snažím se docílit konsenzu. Ale v jedné situaci se stalo, že mě někteří presbyteri osočovali z vrchnostenského přístupu a to mě mrzelo.

Vrchnostenský přístup by podle mě vypadal trochu jinak. Mám před sebou vzory seniorů ještě z Vysočiny, jako byl Luboš Kabíček nebo nyní Honza Keřkovský a taky naše východomoravské seniory Honzu Krupu nebo Petra Pivoňku – to jsou všechno lidé s kamarádkým a vlídným přístupem. A takový se snažím být i já.

Východomoravský seniorát je počtem sborů druhý největší v ČCE. Znáš osobně všechny farářky a faráře?

Samozřejmě. Vidáme se na všemožných akcích od pastorálek přes instalace nových kolegů až po nejružnější seniorátní akce, které navíc společně připravujeme.

Navštívil jsi všechny sbory seniorátu? Jak vypadají vizitace?

Určitě jsem všude byl, i když někde ne ve funkci seniora. Máme tu 27 sborů a vizitace si v seniorátním výboru dělíme, takže za ty tři roky jsem se jako vizitující ještě do všech sborů nedostal. Vizitace děláme v neděli, účastníme se bohoslužeb, vždycky senior nebo náměstek a s ním jeden z laických členů seniorátního výboru. Pokud je to možné, jezdí s námi i naše seniorátní účetní Hanka Zbránková. Po bohoslužbách se věnujeme rozhovoru se staršovstvem, zatímco účetní se sejdou se sborovou účetní a pokladní a projdou účetnictví sboru. Já pak taky ještě nahlížím do sborových knih, kde jsou zapsány křty, svatby a pohřby, a kontroluju je. Někdy návštěvu završíme společným obědem. Zatím jsem měl štěstí, že vizitace proběhly víceméně v pořádku a v přátelské atmosféře, byly potěšující a inspirativní. Mnoho sborů dělá věci, ze kterých mám opravdu radost. Ať už to jsou zajímavé akce, nápady, starost o kostely či například přestavba stodoly na místo setkávání.

Jak vypadá práce s mládeží?

Máme seniorátní farářku Jarušku Michnovou, která má na starost právě mládež. Pracuje sice jen na čtvrtinový úvazek, ale spolupracuje se seniorátním odborem pro mládež (SOM) a po-

máhá organizovat nejružnější akce. Dřív jsem měl jako řadový člen seniorátního výboru mládež na starost a ten zájem mi zůstal. Občas jezdím na schůze SOMu, abych byl v obraze. I na seniorátní akce mládeže rád zavítám, abych se s mladými potkal a viděl, co se děje. Na sborové úrovni je to různé. Někde mládež není, někde je mladých pár, někde velká parta. Bolestí velkých skupin je, že jsou tak trochu pro sebe, mají program a akci dost a pak třeba ani nepřijedou na seniorátní akci. I když prostoru, aby si to udělali po svém, by dostali dost.

Máš představu, kolik sborů dělá tábory pro děti, sborové dovolené nebo podobné věci?

Většina větších sborů dělá tábory pro děti v různé formě – tak třetina sborů seniorátu to bude. Víím, že například Růžďka dělá společnou dovolenou – dokonce v zahraničí, u moře. A bude toho určitě víc. Tohle přesně zmapované nemám. Máme také takovou specialitu – Zvonky dobré zprávy, což je soubor zvonkohry na ose Kateřinice – Ratiboř – americký partnerský sbor. A ti kromě zkoušek souboru a vystupování během roku dělají letní hudební soustředění, což je vlastně taky takový tábor.

Ví lidé ze sborů, k čemu je dobrý seniorát?

Členové staršovstev by to vědět měli. Určitě se s tím setkávají, když sbor o něco žádá nebo něco vyřizuje a musí to postoupit seniorátu. Opačným směrem by měl být seniorát nápomocný sborům, aby měly úřadování jednodušší a příjemnější. My jsme třeba už před časem vytvořili tabulky pro přehled a odvod sbírek se všemi čísly účtů a variabilními symboly, aby to každý sbor měl po ruce. Snažíme se posílat vše elektronicky. Nebo jsme loni odsouhlasili na konventu systém podpory sborů, které by mohly mít problém s odvody do personálního fondu. Dorovnálo by se to z výnosů z úroků, které seniorát bude mít. Dva sbory, které dokážou zvýšit obětavost proti loňskému roku o 50 tisíc, ►

dostanou dalších 50 tisíc z těchto výnosů. Je to taková dlouhodobá motivační akce seniorátu, která podpoří ty malé, ale aktivní. A možná si někdo všimne, že seniorát je dobrá věc, že se o něco snaží. Seniorátní výbor se snaží pomáhat i v obsazenosti sborů, při hledání a výběru kandidátů a povzbuzuje menší sbory, aby faráře hledaly a měly. Z 27 sborů máme neobsazené jen čtyři, z toho Valašské Meziříčí už má zvoleného Aleše Rosického, který v létě 2025 nastoupí. Stojí za tím dobrá práce staršovstev, ale v některých případech také dobrá práce seniorátního výboru.

Jedna věc je ale úřední rozměr. Ještě důležitější jsou seniorátní akce, na které přijedou lidé ze sborů. Potkají se, tvoří společenství. Každý rok máme tzv. SEN, seniorátní evangelickou neděli. Pořádáme také setkání kurátorů a místokurátorů a presbyterní konferenci. Pro učitele nedělních škol chystá Jarka Michnová jejich vlastní setkání se zajímavým lektorem. Uspořádala také setkání „cetníků“, tedy věkem mladších dospělých. SOM pořádá pravidelná seniorátní setkání mládeže. Máme i několikadenní pobyt seniorů v Sola Gratia, který nyní vede Pavel Šebesta.

Dotkla se Východomoravského seniorátu změna hranic, jak ji odsouhlasil synod?

Našeho seniorátu se změna nedotkla, však jsme na synodu bojovali jak lvi, aby se u nás v tomto smyslu nic neměnilo! Původně měl být Východomoravský seniorát když ne rozprášen, tak rozsekán na díly a přeskupen. To jsme se bránili zuřivě a kontinuitu ubránili. Sbory v jiném než Zlínském kraji se samy rozhodly, že chtějí zůstat součástí Východomoravského seniorátu.

Využívají sbory ve vašem seniorátu nabídku podpory v rámci diakonických a rozvojových projektů či Jeronýmovy jednoty?

Určitě ano. Jeronýmova jednota funguje tradičně všude a výborně. Sbory na to pamatují i v účelové sbírce, míváme opravdu velké výnosy

sbírky na Jeronýmovu jednotu. Systém DARPů se pomalu učíme, před časem jsme to probírali i na setkání kurátorů. Je důležité, aby se předávaly informace, aby se sbory motivovaly a podpořily, aby se třeba i pomohlo s žádostmi. Myslím, že sborů, které už žádaly a nějaký projekt realizovaly, přibývá. Nedávno jsme pomáhali s žádostí z Hodonína, teď už se do toho pustili podruhé. A jsou sbory, jako třeba Hošťálková nebo Ratiboř, které mají nějaký projekt připravený každý rok. To je dobré.

na vizitaci v Uherském Hradišti

Funguje v některém sboru spolupráce s Diakonií?

Ano. V seniorátu máme tři střediska. Velké sloučené středisko ve Valašském Meziříčí, Diakonii na Vsetíně, tam je také rozsáhlá práce, a malé středisko u nás v Uherském Hradišti. Všechna střediska mají spolupracující sbory, Valašské Meziříčí dokonce i seniorát jako spolupracující subjekt. Ze sborů se rekrutují zejména dobrovolníci, kteří pak pomáhají ve střediscích nejrůznějším způsobem. U nás v Uherském Hradišti vedle toho, že chodím každý týden do střediska, se spíše soustředíme na benefiční akce nebo organizujeme výlety pro klienty a různá setkání na faře.

Východomoravský seniorát je dost lidnatý a pestrý. Mají sbory něco společného?

Regionů slučuje seniorát více. Valašsko, Slovácko, dokonce i Haná. Je to oblast s tradiční vazbou k církvi, co jinde už nefunguje, tady ještě žije. To je společné a je to jakýsi grunt. Zároveň se dá vyzorovat, že kopcovité Valašsko dává lidem více drsnosti a ryzosti, zatímco rovinnatost Slovácka přináší větší pohodu a širokou duši, která některé věci neřeší. Rozdíly jsou ale někde taky obrovské. Třeba ve zbožnosti. Nebo ve zpěvu, zejména v jeho tempu. V Javorníku zpívají také ze starých kancionálů, zatímco ve Zlíně vede Lada Moravec zpěv a církevní hudbu novým směrem. V některých sborech je patrný vliv folklóru a všeobecný respekt k němu. Občas přijdou někteří k slavnostním bohoslužbám i v krojích, v tradičním oděvu někdy vystupuje také pěvecký sbor.

Je něco, co může Východomoravský seniorát nabídnout ostatním?

Nevím o žádném vývozním artiklu. Bude-li se někdo chtít inspirovat tím, co děláme, může. My zase rádi vnímáme, co se děje jinde. Je tu asi větší zbožnost. To je nezasloužený dar. Ale přesadit ji jinam by patrně nefungovalo. Co bychom mohli možná nabídnout, je určitá odvaha jít do věcí, které zdánlivě nic nepřinesou. Ale ony časem přinesou! Nezdráhat se investo-

vat do lidí i do věcí. Nebát se. Například: čtvrtinový úvazek seniorátní farářky se zdá jako něco malého, skoro zbytečného, ale není to ztracená investice. Přináší velmi dobré plody. Nebo fakt, že máme seniorátní účetní. O kolik méně starostí! Nebo seniorátního administrativně-pastoračního pracovníka, který dokonce může i někam přijet a posloužit kázáním, případně mě zastoupit, když jsem na vizitaci. Také jsme nyní jako seniorátní výbor podali žádost na projekt, který má umožnit lepší vzdělávání kazatelů v seniorátu a posílit naše společenství a spolupráci.

Napadá tě ještě něco, o čem bychom měli mluvit?

Jak jsme tady blízko slovenských hranic, došlo k tomu, že tu máme několik farářů ze Slovenska. A asi tento trend bude pokračovat. Zároveň je to trochu ekumenický problém, protože naše církev vypadá, že ty faráře přetahuje, i když to zatím vždy bylo z jejich osobního rozhodnutí. Pak jsou tu taky otázky kompatibility teologického vzdělání. Co se ale mě jako seniora týče, budu vždy podporovat přijetí zajímavého slovenského faráře do seniorátní rodiny nebo akce na sblížení s lidmi ze slovenské evangelické církve. Konáme se slovenskými senioráty jednou v roce společnou pastorálku. Nyní máme rozjednanou teologickou konferenci. To nás může jedinečně obohatit.

Daniela Ženatá, foto: archiv sboru

Církev si připomněly 35 let od sametové revoluce

U Martina ve zdi kázal Vojen Syrovátka

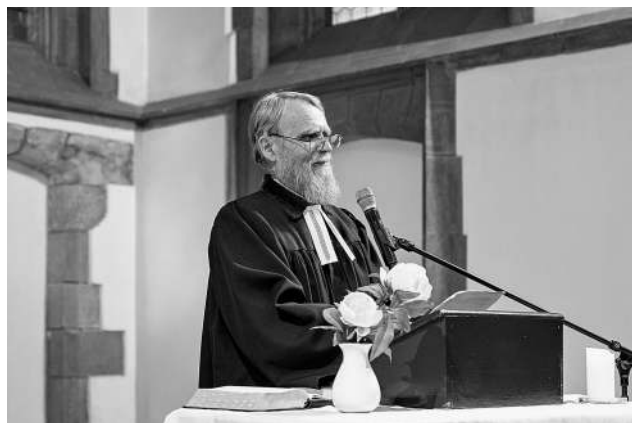
17. listopadu letos uplynulo přesně 35 let od událostí, které spustily sametovou revoluci vedoucí k pádu komunistického režimu v Československu a proměně politického systému v demokratické zřízení.

Celodenním happeningem v tento den ožívá pražská Národní třída, která je s počátky sametové revoluce historicky spjata – právě zde se totiž v r. 1989 odehrála masová studentská demonstrace, která byla tvrdě potlačena bezpečnostními složkami. Brutální zásah vůči studentům vzbudil vlnu odporu, která postupně mobilizovala celou společnost a vedla k rozpadu totalitního systému.

K oficiálnímu programu v Praze, který organizuje iniciativa „Díky, že můžem“, se tradičně připojuje také nedaleký evangelický kostel sv. Martina ve zdi, vzdálený od Národní třídy jen několik kroků. Zdejší martinské grémium ve spolupráci s pražským seniorátním odborem mládeže tu každoročně připravuje večerní bohoslužbu děkuvzdání. Specifikem této bohoslužby je, že pořadatelé každoročně zvou jako kazatele některého z farářů (či farářek), který byl za minulého režimu součástí disentu. V minulosti se tak na kazatelně vystřídali např. Tomáš Bísek, Bohdan Pivoňka, Jan Keller či Miloš Rejchrt. Letos organizátoři pozvali Vojenu Syrovátku, faráře ve výslužbě a signatáře Charty 77.

Na své zkušenosti s totalitním režimem Syrovátka zavzpomínal i v kázání u Martina ve zdi. „Komunistický režim spočíval na zkostnatělé ideologii, ke které patřila nenávisť k celým

skupinám lidí. K bývalým podnikatelům, ale i živnostníkům, sedlákům, k představitelům kultury, k církvím atd. Lidem z těchto skupin se zakazovalo cestovat do ciziny, znemožňovala se jim práce v mnoha oborech, jejich děti nemohly studovat. Pokud se někdo veřejně vzepřel vnucovaným názorům a omezením, byl postihován. A bylo mnoho udavačů, kteří chování lidí sledovali. Proto se lidé velmi často báli projevit nezávislý názor či se přihlásit k očerňovaným menšinám. (...) Byla to prostě podivná společnost postavená na lži a na strachu,“ řekl.

farář a chartista Vojen Syrovátka

Při bohoslužbě se příznačně zpívalo výhradně ze zpěvníku *Svíta*, který z velké části sestává právě z písní vznikajících v období totality. Také doprovod byl netradiční – varhany vystřídal kytary a bicí.

Ekumenická rada varovala před hrozbami pro současnou společnost

Půlkulaté výročí sametové revoluce připomněla také Ekumenická rada církví v ČR, jejíž předsnictvo při této příležitosti vydalo toto prohlášení: „17. listopad je dnem, který naší společnosti připomíná zápas o svobodu. Od tohoto významného dne uplyne letos již 35 let. S vděčností vůči Bohu si připomínáme všechny, kdo v tomto zápase za svobodu i před rokem 1989 přinášeli oběti, byli ochotni snášet protivenství, křivdu a jiná příkoří. Děkujeme všem, že tento zápas nevzdali, protože jejich statečný boj s totalitní mocí přinesl důležité změny ve společnosti. Sametovou revolucí to však neskončilo. Dnes čelíme novým výzvám a problémům, které jsou ohrožením naší znovunabyté svobody. Narůstá polarizace ve společnosti, nedostatečná citlivost pro rozeznání agresora a jeho působení přesahující hranice států. Jsme si vědomi toho, že i dnes je třeba hájit a přinášet do společnosti hodnoty jako je pravda, spravedlnost, naděje, víra a láska, které svobodu nebudou deformovat, ale naopak rozvíjet. Toto úsilí za svobodu bude úspěšné jen tehdy, pokud nedovolíme, aby zlo zvítězilo nad dobrem. ‚Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem.‘ (Ř 12, 21) Modlíme se, aby si naše společnost vážila těchto hodnot a v jejich duchu byla utvářena i do dalších let.“

Vojen Syrovátka – farář s disentem v krvi

Syrovátkův život v roli disidenta byl od počátků předurčen už prostředím, ve kterém vyrůstal. Jeho rodina byla svobodomyšlná a hájila demokratické principy. Syrovátkův otec se účastnil protifašistického a protikomunistického odboje a v době jeho dospívání byl politickým vězněm.

Vojen Syrovátka původně na duchovní dráhu nepomýšlel. Vyučil se elektromontérem. V té době si našel cestu do evangelického sboru v Praze-Dejvicích. „Byli mi sympatičtí. (...) Nepanovalo tam obhroublé chování, na jaké jsem

byl zvyklý z práce. Ta společnost se mi líbila a časem se stala mou osobní záležitostí,“ vzpomíná Syrovátka v rozhovoru pro Paměť národa. Příjemné společenství v Syrovátkovi zažehlo touhu stát se farářem. Překvapivě se mu nakonec podařilo získat i patřičné doporučení, a tak v r. 1964 nastoupil na bohosloveckou fakultu. Po jejím absolvování nastoupil v r. 1970 na sbor v Rumburku.

V roce 1977 podepsal Chartu, v důsledku čehož byl státní mocí perzekvován a ocitl se v hledáčku StB. Kromě permanentního sledování byli on i jeho manželka nuceni opakovaně docházet na zdoluhavé a vyčerpávající výslechy.

Po roce 1989 stál u vzniku pobočky Občanského fóra v Rumburku, kde tehdy působil jako farář. Zasloužil se také o rozvoj Diakonie Česko-bratrské církve evangelické. V devadesátých letech pak působil na sboru ve Dvoře Králové nad Labem, byl také seniorem Královéhradeckého seniorátu. Po r. 2010 se pracovně přesunul do Vilémova u Golčova Jeníkova. Jeho posledním farářským působištěm byly Opatovice u Čáslavi. Od r. 2015 je v penzi.

Potýkání církve s režimem přibližuje kniha vrchlabského faráře

O poměrech v prostředí naší církve za normalizace se čtenáři mohou více dozvědět také v nedávno publikované monografii vrchlabského evangelického faráře Michaela Pfanna, příznacně nazvané *K svobodě je dlouhé putování* (Karolinum, 2024). Ta se zaměřuje na církev v období let 1968–1989, kdy v Československu probíhala normalizace.

Autor v knize nastiňuje tehdejší klima náboženské nesvobody, ale také popisuje různé strategie, jimiž si tehdejší církev pokoušela uchovat svobodného ducha. Poukazuje též na perzekuční praktiky, které státní aparát aplikoval na některé nepohodlné duchovní, věnuje se např. procesu s farářem Ctíradem Novákem.

Adéla Rozbořilová

V Bělči proběhl další ročník festivalu Podzimní snění

Chceme, aby lidé odjížděli nabití pozitivními zážitky

Hluboké Hradecké lesy, areál magického Tábora Jana Amose Komenského, krátké dny, rybník, ohně, nekompromisní muzika, více než třicet interpretů od folku po elektroniku, přednášky, sauna a další aktivity – to vše je festival Podzimní snění, který se konal letos 1.–3. listopadu.

Hudební festival Podzimní snění se před šesti lety přesunul z pražských klubů do Hradeckých lesů, konkrétně do církevního rekreačního střediska Tábora Jana Amose Komenského. A již pětkrát se zde podařilo jej uskutečnit.

Festival je multižánrový a autorský. Parta kolem festivalu se skládá z lidí, kteří mají rádi jak tábor, tak kulturu. Všichni se do akce zapojují dobrovolně, tedy zdarma. Jedná se o festival živý, komunitní, který chce nést hodnoty jako setkání, společenství, poznání a radost. Kromě zajímavých umělců, jako jsou urban-country Severní nástupiště, rapové Maggi Gang nebo folklorní uskupení Lada, probíhaly i přednášky. Kdo by čekal, že o takovou aktivitu nebude na juchací akci zájem, byl by překvapen, že například dvouhodinová přednáška o historii techna přikovala k plátnu a samozřejmě reproduktorům plný sál.

Již neodmyslitelně k festivalu patří i uskupení 5-Meo-TAR. Tato parta pomocí meotarů nasvětluje více než 1000 m² areálu a vytváří tak neuvěřitelnou atmosféru. Podařilo se tak přetavit nevýhodu brzkého stmívání do výhody v podobě neskutečného světelného designu v prostoru.

Jako pro správce areálu je pro mne radost takto jej oživit a přivést v méně vytíženém pod-

zimu do táborové kasičky pěknou částku za ubytování a stravování účastníků. Jsem rád, že akce má podporu i ve vnučce zakladatele tábora Martě Kellerové a že spousty praprapravníků Adolfa Novotného se na akci přímo podílí. To je pro mne opravdová radost a jakési pomyslné navázání na historii střediska.

Festival dobře funguje na místní úrovni. Řada lidí z Hradce je pravidelnými diváky, ale i vystupujícími. Občané Bělče mají vstup zdarma. Čepuje se místní pivo Car.

Chceme, aby lidé odjížděli nabití pozitivními zážitky a mohli z nich čerpat v nadcházejících dnech a týdnech, kdy jsou krátké dny, ošklivé počasí i všudypřítomná komerce kolem Vánoc. A to se nám daří. Taky bych tento prostor rád využil k obrovskému díky naší církvi, že tuto akci umožňuje, všem pomocníkům i divákům.

Zbývá doplnit, že celá akce se zatím obešla bez grantů a dotací. Ale i to se v čase může měnit. Grantům ani dotacím se akce nevyhýbá, jen

je to zase o něco víc dobrovolnického papírování.

Festival nezapomíná ani na duchovní rozměry bytí. Vše letos zakončila v neděli evange-

lickou bohoslužbou Johanka Miriam Vorlová u mlýnského rybníka.

Václav Španihel, správce Tábora J. A. K. v Bělči

n. Orlicí, foto: Vojtěch Dárvík Máca

MISIE

Průkopnictví: Mezi kvasnicemi a spiritualitou

Gist kombinuje praktické a teologické experimentování

Upatlané ruce, přítomný okamžik, šťastné chuťové pohárky a ticho. To jsou moje první asociace, když přemýšlím o průkopnickém místě, které bych vám nyní rád představil. Jmenuje se Gist (holandsky „kvasnice“) a mezi nizozemskými průkopnickými místy patří mezi ty, která svou praxí i teologií navazují na klášterní spiritualitu. Kombinaci kontemplativní modlitby, mystiky a řemeslné práce Gist ještě doplňuje o dávku experimentování – a to jak praktického, tak teologického.

Sedíme ve starém klenutém sklepe v centru Amsterdamu a vzduch je provoněn čerstvě namletou kávou z pákového kávovaru. Žádný „evangelický čaj“, tady si na kvalitu požitku očividně potrpí. „Ano, to je vlastně něco jako naše motto,“ přizvukuje mi Maarten Vogelaar, zakladatel Gistu. „Zakoušet Boží lásku na vlastní kůži – doslova!“ Pokračuje krátkou úvahou: „Jsme zahlceni digitálním obsahem, který nás odvádí od skutečného fyzického světa a od toho, kdo jsme. Zvláště v dnešní době je proto poselství, že Bůh mezi nás přišel v těle jako člověk, nesmírně osvobozující. Bůh je součástí tohoto světa se všemi radostmi a bolestmi, které k tomu patří. Proto obnovené formy staré křesťanské spirituality tak dobře zapadají do dnešní

uhoněné doby. Skrze meditaci, řemesla a třeba i jógu můžeme zakoušet Boží přítomnost svým vlastním tělem.“

Sám brzy uznám, že na tom něco je. Když se mé prsty znovu a znovu zabořují do lepkavého těsta a tvaruji z něj bochánek chleba; když spolu s ostatními účastníky jednodenního výjezdu na nedalekou farmu sedím u lánu kvetoucích fenyklů a „naslouchám“ tomu, co mi říkají o Bohu; když odstartuji kvasící proces a pak konečně po několika týdnech ochutnám výsledek tohoto zázraku „obrácení vody v pivo“ – tak jednoduše cítím, prožívám, dotýkám se, jsem. Beze slov jsem přítomen životu. A jak věříme, ►

tím pádem i Životu. Stejně jako ty kvasnice je i Bůh všude, v každém kousku bytí – a na nás je být Boží přítomnosti přítomni, nenechat si ji mezi těmi neustále kmitajícími a „scrollujícími“ prsty proklouznout, žít s pozorností k tomu, co je tady a teď.

„Chodí k nám nejen hodně duchovních hledačů, ale i farářů a pracovníků diakonie – asi pro ně bývá příjemné prožít někdy spiritualitu trochu jinak,“ říká mi opět ve sklepě Maarten. Přikývují a dodám, že jsem si všiml, že jejich otevřený a na prožitek zaměřený způsob práce přitahuje také mnoho lidí, kteří v církvi zažili zklamání, nebo hledají, jak svou víru prohloubit a dostat více do kontaktu s běžným životem. „Žijeme v době, kdy nám církev ani vláda už neříkají, jak přesně máme žít či věřit. Vidím to jako příležitost naslouchat své vlastní zvědávosti a nechat svůj vnitřní duchovní život „vy-

kvasit“. Rádi bychom, aby Gist byl místem, kde člověk může autenticky najít sám sebe,“ doplňuje Maarten.

Kromě praktických a duchovních kurzů také Gist každé dva týdny pořádá komunitní večeri, doplněnou o jeden z kontemplativních druhů modlitby – např. modlitbu v tichu, rozjímání nad biblickým či jiným textem nebo modlitbu, do které je možné více zapojit lidské tělo. Sklepní prostory pod úrovní rušného města přirozeně zvou nejen k sestoupení do vlastního nitra, ale i k duchovnímu rozhovoru s druhými. Kolem aktivit tak vzniká pevné společenství – a troufnu si říct společenství skutečně církevní, ač třeba hodně jinak, než jak jsme na to zvyklí.

A co by Maarten vzkázal do Česka? „Čtete Halíka,“ uzavírá s širokým úsměvem.

Jordan Tomeš

ROZHOVOR S FARÁŘEM JAKOBEM VOCKEM

Fascinuje mě, jak se Evangelické církvi daří mít vliv na společnost

Mladý farář z Bavorska bude rok posilou smíchovského sboru i ústřední kanceláře

Jakob Vocke pochází z malého města Schweinfurt na severu Bavorska. Do České republiky se poprvé vydal sám vlakem, když mu bylo 14 let, a jak říká, od té doby si tuto zemi zamiloval. Po stáži v kulturní instituci v Polsku studoval teologii v Mnichově, Praze a Lipsku. Po studiích absolvoval tříměsíční stáž v evangelickém sboru v Uherském Hradišti. Poté absolvoval vikariát v Selbu, kde se zapojil do přeshraničních projektů se sborem v Aši a Chebu. Od září 2024 spolupracuje se sborem Praha-Smíchov, jeden den v týdnu také

věnuje práci v ekumenickém oddělení Ústřední církevní kanceláře (ÚCK).

Už při našem prvním setkání mě překvapilo, že mluvíš plynule česky. Kde ses s češtinou seznámil a čím to, že ji tak dobře ovládáš?

Zatím bych to nenazval plynulou češtinou, ale stále se učím. Samozřejmě jsem češtinu slyšel už při svých prvních návštěvách v Česku, ale pořádně jsem se ji naučil až během studia. Během té doby jsem však nebyl nucen mluvit česky intenzivně, protože jsem byl v mezinárodním

prostředí. Kromě jazykového kurzu mi v současné době nejvíce pomáhá to, že jsem prostě nucen mluvit a že lidé jsou přátelští a ohleduplní, když musí mít s mými znalostmi trpělivost.

Od letošního podzimu působíš ve sboru Praha-Smíchov, jeden den v týdnu pracuješ také na církevním ústředí. Jak ses k této práci dostal? Jak funguje tato spolupráce mezi ČCE a ELKB?

Na možnost takového pobytu v zahraničí jsem se zeptal lidí z vedení církve (ELKB) na jedné česko-německé akci během mého vikariátu. Lidé z vedení církve byli mému nápadu okamžitě velmi otevření a navrhli pozici částečně ve sboru a částečně v ekumenickém oddělení. Byl jsem tomu velmi nakloněn a také ČCE reagovala od počátku velmi otevřeně, takže vše proběhlo celkem hladce. Jsem opravdu vděčný ELKB i ČCE, že mi bylo umožněno do Prahy přijet a že zde nyní mohu rok a půl působit ve smíchovském sboru a v ekumenickém oddělení ÚCK.

Můžeš krátce nastínit, co je náplní tvoji práce na obou místech a jak dlouho tvé angažmá v Praze potrvá?

Na tuto otázku není úplně jednoduché odpovědět, protože moje pozice nemá žádné předchůdce a pravděpodobně ani nástupce. V tomto ohledu se mohu zcela volně domluvit s kolegy v ÚCK, resp. farářem a smíchovským staršovstvem, na tom, co můžu a chci dělat. Jde především o to nabrat zkušenosti, jak může myšlení mimo pevně daný rámec a mezicírkevní spolupráce obohatit obě strany. Například tím, že se dozvím a vyzkouším si, jak zde vypadají konfirmační cvičení, bohoslužby nebo biblické hodiny, mohu získat důležité podněty pro práci v církvi v Bavorsku a předat je dál. V církevním ústředí je to zase příležitost poznat, jak může vypadat církev v jiných podmínkách, ke kterým se v Bavorsku pomalu blížíme, a mohu přispět k prohloubení spolupráce mezi našimi církvemi.

Konkrétně například při přípravě a organizaci setkání pracovníků nebo členů církve.

Jak tě smíchovský sbor přijal?

Přijetí na Smíchově bylo velmi milé. Přestože moje jazykové znalosti ještě potřebují zlepšit, mnoho lidí mě hned oslovilo a od začátku mě přijalo jako součást sboru. Jsem velmi rád, že mohu v tomto sboru pracovat.

V Praze jsi ještě poměrně krátce, takže se asi pořád rozkoukáváš. Co tě na naší církvi nejvíc překvapilo?

O církvi jsem již něco málo věděl, ale stále znovu mě fascinuje, jak se ČCE daří být liberální církví s vlivem na společnost a zároveň se vši vážností předávat závazek, který je spojen s povoláním k víře v Ježíše Krista. I když se nemůže opírat o takové finanční zdroje jako ELKB, téměř třetina členů sboru, mladí i starší, pravidelně chodí na bohoslužby, i když sborová místnost je jen malý pokoj na staré faře. Zejména tato druhá část je něco, co by se podle mého názoru mělo při setkáních například se skandinávskými nebo německými církvemi rozhodně zdůrazňovat.

Pokud se nepletu, dokončil jsi farářská studia. Máš už představu o tom, jakým směrem se bude tvá kariérní cesta ▶

ubírat? Rýsuje se už nějaký konkrétní sbor, kde bys působil?

Konkrétní sbor zatím nemám, ale po skončení pobytu v Praze se pravděpodobně vrátím do Bavorska, kde nejprve absolvuji tzv. zkušební službu, abych se pak mohl volně ucházet o farářské místo. Velmi doufám, že najdu takové místo, kde budu moci pokračovat ve spolupráci s ČCE na úrovni sboru nebo na úrovni většího celku (např. děkanátu či církevního okrsku).

Co tě zatím v rámci tvého pobytu v Česku nejvíc obohatilo? Co na tebe nejsilněji zapůsobilo?

Nejsou to vlastně jen jednotlivé věci. Obohatilo mě mnoho z výše popsaných dojmů. Celkově jsem prostě velmi rád, že jsem zde byl hned od začátku tak dobře přijat a že jsem i přes své omezené znalosti češtiny zažil a stále zažívám tolik skvělých setkání a zážitků.

připravila Adéla Rozbořilová, foto: Jiří Hofman

EVANGELICKÁ AKADEMIE

Rozšiřujeme Sudickou školu

Kapacita školy se po přestavbě zvýší o 70 procent

Je letní podvečer. Sedíme na louce v kruhu s třicítkou dětí, které právě přijely na boskovický farní tábor. Děti se představují, říkají, odkud jsou a co je jejich oblíbená aktivita. Když přijde řada na Lucku, řekne na závěr klidně: „Já mám ráda školu.“ Někdo se zasměje, ostatní se překvapeně dívají.

Lucka je jedno z dětí, které začaly chodit do nové evangelické Sudické školy v roce 2022. Byl to překotný rok, ve kterém náš boskovický sbor zrekonstruoval v nedaleké obci svou starou školní budovu. Bylo to možné jen díky pomoci a štědrosti mnoha lidí, církví a institucí. Děti se v prvním roce přihlásila hrstka, některé přišly z jiných škol, kde zažívaly problémy. Tak tomu bylo i s Luckou. Na jejím příběhu je vidět něco z toho, co evangelické církevní školy přinášejí: prostředí, které nezačíná vnějším hodnocením a kritikou chyb, ale hledá silné stránky dítěte a podporuje je. Které pomáhá dětem najít vnitřní motivaci a chuť poznávat.

Dnes jsme v Sudicích ve třetím roce působení školy a zájem rodičů i dětí roste. Proto se boskovický sbor v květnu odhodlal k zásadnímu kroku a přistoupil k rozšíření školy o novou

třídu. Třidu potřebovaly učitelky, aby se mohly lépe věnovat podle věkových skupin. Zároveň byla nutná pro dlouhodobou stabilitu a životnost malé základní školy, jejíž kapacita se po přestavbě zvětší o 70 %. A také jsme chtěli vytvořit novým zájemcům.

Přestavba byla stavebně náročná: v budově se vybourávala nová okna, instalovala rekupe-race a zasahovalo se do nosných zdí. V mateřské škole v přízemí jsme také vybourali nový prostor, zrušili kabinet a navýšili kapacitu pro děti o 20 %. To vše bylo nutné stihnout během letních prázdnin. Celkově stála rekonstrukce sbor více než 1,7 milionu korun. Vděčně jsme přijali dar 400 tisíc korun od Jeronýmovy jednoty. Stejně

nou částku chceme nyní vybrat prostřednictvím veřejné sbírky, abychom sboru i škole pomohli se splácením náročné půjčky.

Pokud jde o novou třídu, bude letos sloužit jako jazyková učebna angličtiny a jako družina. Její uspořádání je variabilní, ideální pro výtvarnou či hudební výchovu, tvoření nebo projektovou výuku. Od příštího roku se promění v plnohodnotnou třídu pro děti z 3. až 5. třídy.

Podle faráře Davida Šorma, který se zabývá historií evangelických škol, provozovala naše církev kdysi více než 140 škol, většinu z nich v menších místech, obcích nebo městečkách. Školy tehdy sloužily ke vzdělávání dětí z evan-

gelických rodin, zatímco dnes mají jinou funkci: jsou místem, kde církev slouží druhým, společnosti, rodinám, které jsou většinou necírkevní, ale velmi vděčné za to, co nabízíme. Jak co nejlépe sloužit při vzdělávání a jak to propojovat s životem sborového společenství? To nyní prakticky hledáme v Sudické škole. Budeme rádi, když nám v tom pomůžete – nebo se necháte inspirovat k vlastní cestě.

Příspěv na sbírku na Sudickou školu můžete na adrese: <https://donace.cz/sudickaskola>.

*Jiří Bureš, farář FS Boskovice, jméno dívky
v článku bylo změněno*

VZPOMÍNKA

Pobyt penzistů v Bělči 2024

Tábor leží mezi dvěma potoky, Bělečským a Šanoveckým, které čistou vodou napájejí Bělečský rybník v jeho těsném sousedství, jako vystřižený z pohádky o Rákosníčkovi. U hráze s vysokými duby stojí starý mlýn s rozlehlým pozemkem, po rybníce se dvěma rameny plují kachny, jeho hladinu lemují rákosí a z ní vykukují zelené listy se žlutými květy stulíků. Voda je příjemně chladivá a láká k osvěžení či delší koupeli i na sklonku srpna, kdy se zde souběžně pořádají tři akce: kromě pobytu penzistů i tábor pro rodiny s autistickými dětmi a další pro rodiny s malými dětmi.

Neopakovatelné kouzlo pobytu seniorů dle mého názoru tkví v přátelské symbióze mladších i starších – věkový rozdíl mezi námi dosahuje až třiceti let. A zároveň zde všichni účastníci, sjíždějící se sem z různých sborů ČCE téměř z celé republiky, jejichž počet se blíží třicítce, spolu prodlévají pod laskavou ochranou našeho Pána Ježíše Krista.

Žezlo vedení tábora po Pavlu Proskovi (se svou ženou se pobytu ale účastní i nadále) převzal příjemný pár manželů Němcových, Dana a Alois. Paní Dana svým milým, přátelským a klidným způsobem moderuje celodenní čin-

nost: po ranní pobožnosti, již se ujímají bratři a sestry sami, ještě před snídaní oznamuje, jaké nás čeká počasí. Následuje jednoduché cvičení před obědem k protažení údů, společná odpovědní četba, vycházka do malebných okolních lesů, kratší podvečerní program a delší hodinový po večeri. Den je pak zakončen večerní pobožností, které se letos pravidelně ujímal bratr farář Němec.

Škála programů, připravovaných samotnými účastníky, je velice široká (kulturní, náboženské, literární, cestovatelské s promítáním, či hudební) a všechny se těší značnému zájmu. Mě osobně vždy nejvíce upoutají hudební vystoupení klasické i jazzové hudby bratrů Proska, Pokorného a Němce, kdy obdivuju jejich technickou bravuru, muzikálnost a erudici i v jejich pokročilejším věku. Jejich vystoupení je pro mě i ostatní pokaždé skutečným kulturním zážitkem. V této souvislosti bych rád zmínil i nejmladší účastnice pobytu, milé a půvabné dospívající slečny, vnučky manželů Pokorných, jejichž krásný zpěv a hra na různé hudební nástroje za doprovodu dědečkova píána bývají vždy vítaným osvěžením.

Jan Honzauer

SOLIDARITA

Krabice od bot je součástí mého adventu

Rozhovor s vedoucí střediska Sola gratia Leonou Olivíkovou

Penzion Sola gratia, rekreační středisko Diakonie v Bystřici pod Hostýnem, slouží jako sběrné místo Krabice od bot už několikátým rokem. Lidé sem vozí dárky zdaleka. Vedoucí střediska Leona Olivíková pak během adventu dárky osobně rozváží do azylových domů a dalších organizací pracujících s rodinami, které si bohaté Vánoce nemohou dovolit. Proč se středisko stalo sběrným místem? O tom se dozvíte v následujícím rozhovoru.

Proč jste se do Krabice od bot zapojili? Předpokládám, že ne z nudy, protože nedostatkem práce rozhodně netrpíte.

To určitě ne. Ale jsem zaměstnankyní Diakonie už 20 let a moje hodnoty se snoubí s diakonickými. Moje srdce bije pro Diakonii, to říkám bez nadsázky. Když jsem před lety zjistila, že v našem kraji žádné dostupné sběrné místo Krabice od bot není, tak se mi to propojilo. Rozhodla jsem se, že dárky budou lidé moci přivážet k nám. Taky jako matka tří dětí a zároveň samozivitelka vím, v jak nelehké situaci se některé rodiny mohou ocitnout. Zažila jsem to. Víím, jaké to je, když netušíte, jak zaplatit Vánoce, a někdo vám pomůže. Už jenom vědomí, že vás okolní svět nenechá ve vašich těžkostech o samotě, představuje obrovskou psychologickou vzpruhu.

Budova penzionu Sola gratia leží v prudkém kopci a stranou Bystřice pod Hostýnem. Není to pro sběrné místo nevýhoda? Neodrazuje lidi ta vzdálenost?

před vchodem do Cyrilometodějské teologické fakulty v Olomouci

Když jsme se stali sběrným místem napoprvé, trochu jsem na to myslela, zda to nebude problém. Nicméně se ukázalo, že není. Lidé k nám vozí dárky ze Zlína, z Olomouce, z Kroměříže.

Přijíždějí z opravdu širokého okolí. Dálka neodrazuje.

Jak Krabice od bot propagujete?

Mluvím prakticky se všemi hosty, kteří se u nás ubytují, a mám možnost jim vyprávět o tom, co je Diakonie za organizaci, co všechno provozuje za služby, jak různě pomáhá. S blížícím se datem Krabice od bot hovory stáčím právě na tuto akci. Mnoho lidí, kteří k nám krabice ve finále přivázejí, byli hosty našeho rekreačního zařízení.

Leona Olivíková

Pro koho krabice sbíráte?

Pro organizace, se kterými přes rok spolupracujeme. Vím, s jakými dětmi pracují a co přesně potřebují. Jedná se například o Sdružení pěstounských rodin, které pořádá několikrát za rok v našem rekreačním středisku školení. Řada dalších organizací, jejichž klientům během adventu dárky rozvážím, to má podobně.

Organizovat sběrné místo Krabice od bot dá dost práce. Vrací se vám nějak investovaná energie?

Já mám velmi ráda adventní čas a sbírka Krabice od bot se stala nedílnou součástí mého adventu. Ani si nedovedu představit, že bychom se sbírky neúčastnili. Znáám některé děti, kterým dárky přivážím, znám lidi, kteří o ně pečují, a vím, jak je jejich práce náročná a záslužná. Dává mi smysl, že krabicemi od bot jim v čase adventu můžeme udělat radost. A taky musím zdůraznit, že se starostí o sběrné místo pomáhají všichni zaměstnanci střediska. Není to jen na mně. Společně si uvědomujeme, že solidarita, zvláště ve vánočním čase, je velmi důležitá.

Představme si středisko či školu Diakonie, kde si říkají, že Krabice od bot je krásná akce, ale mají obavy, jestli by zvládli zorganizovat sběrné místo. Dají se takové obavy rozptýlit?

Přesně vím, na co se mě ptáte. Myslím ale, že stačí jeden tahoun, který se s akcí Krabice od bot ztotožní, vezme ji za svou a nějakým způsobem si kolem sebe vytvoří minitým lidí, kteří pomohou. Pak lze sběrné místo Krabice od bot zvládnout.

Co vás teď v Sola gratia kromě začínající sbírky Krabice od bot zaměstnává?

Před týdnem jsem se rozloučila s kaplany Diakonie, kteří u nás měli setkání. Byly to krásné tři dny uprostřed velmi silného společenství. Do toho řeším spolupráci s Institutem sociálního zdraví, který spadá pod Univerzitu Palackého v Olomouci. Mám odtamtud nasmlouvaných dvanáct různých skupin, které přijedou na pobyt příští a přes příští rok. Protože teď máme trochu personální podstav, tak také obsluhuji. Na svatomartinské menu k nám nedávno přišly dvě dámy. Dala jsem se s nimi do řeči. Ukázalo se, že obě působí v sociální službě pracující s rodinami. Tak jsme se rovnou na místě dohodly, že i pro jejich klienty budeme sbírat dárky a také jim je zavezeme.

Adam Šůra

SLOVO

Ut unum sint. Ekumenická bohoslužba
na Bílé Hoře, 8. 11. 2024.
foto: ARO

Jakými správci chceme být?

Nebude-li víry, tradice ani kostely nebude komu předat

Těšíme se náboženské svobodě, církve nejsou diskriminovány, ale nepožívají vysokou důvěru ve společnosti. Důvodů je více, ale jistě mezi ně patřil nesouhlas části veřejnosti s majetkovým vyrovnáním mezi státem a církvemi. Oč těsněji byl zákon schválen v parlamentu, o to bedlivěji veřejnost sleduje, jak se církve chovají a jak hospodaří. Smlouva uzavřená se státem nám dala větší nezávislost a s tím spojenou odpovědnost. Chceme patřit mezi ty dobropověstné.

Jsem hrdý na to, že naše sbory hospodaří řádně, rozvážně, odpovědně a transparentně. Jen občas se ozve hlas jakoby z minulé doby, kdy nám nezbylo než hledat různé vedlejší cestičky jakési „vzájemné hospodářské pomoci“. Třeba když dostanu otázku: co je špatného na tom, když prodáme za výhodnou cenu část pozemku sboru důležitému členu sboru, který pro něj hodně vykonal nebo ještě udělá? Co je špatného na tom, když v podobném případě pronajmeme se slevou byt ve sborovém domě? Rozdíl mezi obvyklou a „přátelskou“ cenou je skrytou formou daru. A to na úkor prostředků na údržbu a opravu pronajímaných budov. Ale hlavně mohou vznikat pochybnosti, podle jakých kritérií se rozhodlo, kdo si takový dar zaslouží. Nemluvě o tom, když se jedná o člena staršovstva, které o tom rozhoduje...

Předpoklady jsou transparentní hospodaření a srozumitelná pravidla při rozhodování o nákupu, prodeji či pronájmu nemovitostí. Naše řády tato kritéria splňují a snažíme se je dále zpřesňovat. Stanovují, kdo za co odpovídá, nesvěřují rozhodování jednotlivcům, ale voleným

orgánům sborů, seniorátů a celé církve, pamatují i na zamezení střetu zájmů.

Přechod na samofinancování a pozornost věnovaná hospodaření církví otevírají starou otázku, k čemu je církev majetek. Jedni by všechen majetek rozdali chudým a scházeli se „po domích“. Starost o majetek je překážkou na cestě následování Krista, na níž jde o to chválit Boha, studovat Písmo, svědčit o evangeliu a věnovat se potřebným. Pokud k tomu církev potřebuje nějaké materiální zázemí, nechť je co nejskromnější.

Druzí zase nejsou ochotni se vzdát nemovitostí, které už sborovému životu neslouží. Vždyť jak byli naši předci vděční, když si mohli postavit toleranční modlitebny!

Jiří Schneider

Církev se ale proměňuje. V místech, kde kdysi byly kvetoucí sbory, je dnes pár jednotlivců, nebo nikdo. Údržba nemovitostí se stává pro sbory tíživým břemenem, které bere čas a sílu k děláni věcí důležitějších a potřebnějších. Majetek, který sbory spravují, jim předali před- ►

chůdci ve víře, nepatří jejich současným členům, kteří jsou jeho dočasnými správci. Jakkoli členové staršovstev spravují majetek sborů samostatně, není to jejich majetek.

Starost o to, co se zděděnými budovami, je zdrojem obav při spojování sborů. Slyšíme hlasy „my bychom se i spojili, ale nechceme se starat o další nemovitosti; nechceme, aby o ‚našich‘ nemovitostech rozhodovali i přespolní...“

Některé sbory zdědily výnosné nemovitosti, ale zůstávají dlužny povinnosti „provázovat hospodářskou činnost, zejména při správě majetku, a získávat tak prostředky pro práci církve“ (Řád hospodaření církve, § 2 odst. 1). Jinde se hlasy zbývajících členů zděděný majetek prodá jen k prodloužení samostatnosti sboru, na úkor budoucích správců a bez ohledu na potřeby jiných sborů. Máme být řádnými a rozumnými hospodáři, nebo nerozumnými správci, kteří rozdávají z majetku, který jim nepatří?

Pozornost věnovaná správě majetku církve by měla být přiměřená. Otázkou je, o kolik nemovitostí jsme schopni se zodpovědně postarat. Církevní stavby by měly získávat prostředky na svou údržbu z hospodářské činnosti. Každý správce domu si vytváří fond oprav, jehož zdrojem je nájemné. Tam, kde se opravy hradí ze saláru, darů a dobrovolnickou svépomocnou prací, musí být společenství starající se o tyto budovy dostatečně velké. Budov, které ani jedno z toho nemají, bude rozumné se co nejvýhodněji zbavit a získané prostředky věnovat na údržbu a opravu budov tam, kde církev žije.

Podstatné je věřit a předávat víru. Zachovávaní tradic, péče o kostely a fary – zkrátka o svěřené dědictví – tomu podstatnému má jen sloužit. Protože nebude-li víry, tradice ani kostely nebude KOMU předat. Na druhou stranu, nebudeme-li se o ně starat, nebude CO předat.

Jiří Schneider, synodní kurátor

KRAJANI

Cesta na Ukrajinu

Návštěva země zasažené válkou v člověku zanechá hlubokou stopu

Když za mnou jednu neděli po bohoslužbách přišel Daniel Ženatý s nabídkou cesty na Ukrajinu za našimi kraji, byl jsem zaskočen. Nebylo to způsobeno tím, že bych něco takového nečekal, jen jsem to nečekal tak brzy. Prvotní impulz jet na Ukrajinu ke mně přišel, nebo spíše dorazil, sám. V létě u nás ve sboru v Novém Městě na Moravě byli na návštěvě manželé Jančíkovi z Pervomajsku. Toto osobní setkání ve mně vzbudilo touhu jet na Ukrajinu, naše kraje navštívit.

Ještě ten večer jsem Danovi volal, že jedu. Pak ale přišla těžší část: jak to oznámit doma. Říct rodičům a přítelkyni Sáře, že odjíždím do země zasažené válkou, nebylo snadné. Když jsem jim své rozhodnutí sdělil, hned jsem dodal, že nežádám o svolení, ale o požehnání – a to jsem

dostal. Díky Bohu za to! 11. října časně ráno jsme se s Danem, Mirkem a Jindřichem vydali na cestu.

První zastávka nás čekala ve Veselynivce. Už když jsme vjížděli do vesnice, vyběhly nám v ústrety první obyvatelky. Byla to Žeňa, sestra Marie Provazníkové, se svou dcerou Tážou. Mluvíly pěknou, možná na první poslech trochu vtipnou češtinou. Připadal jsem si jak v Jiřkově vidění. Jsem 1400 kilometrů od domova, a přesto doma. Ten pocit ve mně zůstával po celou dobu, co jsme byli na Ukrajině. Dny plynuly a já poznával nové a nové lidi a nabýval zážitků. Docházelo mi, jak povzbudivé je pro mě společenství krajanů daleko za našimi hranicemi. Lidé jsou zde hrdí na svoji zemi (Česko i Ukrajinu), kulturu, jazyk a v neposlední řadě

návštěva hřbitova

i na vyznání. Objevil jsem místo, kde se spolu snoubí vše, co mám tak rád.

Až doposud by se mohlo zdát, že bylo vše zalité sluncem, ale všeho do času. Ukrajina, ta krásná zem, dnes a denně čelí putinovské agresi. Lidé pokládají své životy na frontě v nesmyslné válce. Jejich boj však smysl má, bojují za svou svobodu. Až do této chvíle se mi psalo dobře, ale nyní, jako by se mi ani nechtělo pokračovat.

Přítomnost války, pocit, že nad vámi neustále něco visí ve vzduchu, v člověku vzbuzuje úzkost. Denně nad hlavami lidí na Ukrajině létají ruské drony a rakety. Není z toho úniku. Každé ráno, když jsem se probudil, jsem děkoval Bohu, že můžu vstát a začít nový den. Ranní modlitba díky se pro mě najednou stala nesamozřejmostí. Kdo něco takového nezažil, jen těžko chápe. Ne potřebu modlitby, ale neodvratitelnou skutečnost a přítomnost války, která je doslova za humny.

Překvapilo mě, jak ukrajinská společnost, alespoň ta malá část, kterou jsem mohl poznat, vnímá válku. Mezi lidmi byl sice cítit strach, beznaděj, nejistota, ale nikoliv nenávisť. Bylo cítit, že lidé stále žijí ve víře a v naději, že tahle válka jednou skončí a že skončí dobře pro Ukrajinu. Situace na frontě je neutěšená, avšak přítomnost naděje vždy lidem dodává sílu bojovat. Tou nadějí je pro mnohé vidina osvobození jejich země od ruských okupantů, pro jiné Bůh v podobě Krista ukřižovaného a vzkříšeného a pro další prostý konec té strašné války.

Zkušenost cesty do země zasažené válkou v člověku zanechá hlubokou stopu. Když píš tento text, uplynuly tři týdny od našeho návratu

z Ukrajiny. Vrátili jsme se sice do běžných životů spjatých s každodenností, ale stále se nemohu přenést přes pocit, že tam najednou nejsme. Už nejsme nablízku lidem, kteří bojují i za naši svobodu. Stýská se mi a mám svíravý pocit z toho, v jaké situaci jsme naše krajany opustili. Zároveň mi zní v hlavě slova jedné písně: „Jsem tu, prázdné ruce mám, přijmi mne a veď mne dál...“ Tak s vírou, že Bůh přijme všechny potřebné a volající prosím: Bože, ochraňuj a posiluj Ukrajinu a její lid. Amen.

Milan Kocanda, student ETF

Němečtí evangelíci rozhodli o dalším postupu v palčivých otázkách

Synod ve Würzburgu se zabýval migrací, lidskými právy či sexualizovaným násilím

Ve dnech 10. – 13. listopadu se v bavorském Würzburgu konal synod Evangelické církve v Německu (*Evangelische Kirche in Deutschland*, EKD), která sdružuje 20 luterských, reformovaných a sjednocených regionálních církví s 18,6 miliony protestantských křesťanů napříč Německem. Zástupci těchto církví se zabývali řadou témat, které v EKD v poslední době silně rezonují. Mnohé naznačilo již samotné téma zasedání – „Migrace, uprchlíci a lidská práva“.

Silným impulzem byla úvodní promluva předsedkyně synodu Anny-Nicole Heinrichové, v níž vyzvala k respektování lidské důstojnosti a zachování demokratických hodnot v debatě o uprchlické politice. „Nesmíme nechat hlavní slovo těm, kteří zneužívají strach a nelidsky zjednodušují složitou problematiku,“ řekla. Podle ní je naopak zapotřebí seriózní diskuze o migraci a útěku, která se bude zabývat i objektivním pohledem na problémy a výzvy. „Uprchlíci jsou lidé, ne čísla! Nejsou to předměty, které lze přesouvat mezi státy sem a tam. Nejsou to nepříjemnosti, kterých se můžeme zbavit tím, že je zavřeme do táborů, necháme je utopit v moři nebo zchudnout v naději, že se přestěhují jinam,“ uvedla.

Předsedkyně synodu varovala před vzestupem extremismu

Heinrichová poměrně ostře varovala před vzrůstajícím populismem a krajně pravicovou politikou. Podle ní jsou demokratické principy pod tlakem a jejich zranitelnost se ukazuje v novém rozměru. „Stoupající podpora populistů, atmosféra strachu a násilí a narůstající pravicově extremistické síly v parlamentu. Na to si nechci zvykat. (...) Pravicově extremistické postoje nejsou slučitelné s naší vírou – je to facka Pánu Bohu.“ Demokracie podle jejích slov potřebuje víc než postoje a apely.

Anna-Nicole Heinrichová (vlevo) a Kirsten Fehrsová na tiskové konferenci

Teprve 27letá předsedkyně synodu Anna-Nicole Heinrichová je výraznou tváří německé evangelické církve. Pochází přitom z nevěřící ro-

diny, k víře si našla cestu sama, a to svérázným způsobem – jako 11letá přišla na faru s tím, že se chce nechat pokřtít. V květnu 2021 se v pouhých 25 letech stala vůbec nejmladší osobou v čele synodu EKD v historii. Charakterizuje ji nejen nekonvenční způsob vystupování, ale také přesvědčení, že současná církev by se měla více otevírat součnému světu a angažovat se ve společenských záležitostech. Není proto překvapivé, že i sama Heinrichová se v čele synodu EKD stala silným hlasem církve v otázkách migrace, klimatické změny, demokratických hodnot či lidských práv.

Synod EKD k tématu migrace přijal celkem šest rezolucí. Mimo jiné došlo k jasnému závazku ohledně poskytování církevního azylu. „Naše kostely zůstávají místy útočiště,“ zdůraznila Heinrichová.

Sexualizované násilí je ožehavé téma, EKD k němu však přistupuje systematicky

Velmi živým, ale také závažným tématem je v německé evangelické církvi otázka sexuálního podmíněného násilí. V roce 2020 byla ustavena pracovní komise, která dostala za úkol prozkoumat archivy německých evangelických církví a diakonie. Vzhledem k jejich ohromné velikosti (aktuálně mají dohromady více než 800 000 zaměstnanců) bylo na začátku roku 2024 komisí konstatováno více než 2 200 zadokumentovaných případů zneužití. Odhaduje se ovšem, že ve skutečnosti jich bylo až několikanásobně více, protože větší část podobných činů zůstane neohlášena.

Synod rozhodl o změně disciplinárního zákona, podle něhož jsou incidenty posuzovány. Oběti zneužívání v evangelické církvi a diakonii budou mít nově právo nahlížet do spisů, musejí být informovány o stavu řízení a mají právo kauzu konzultovat s poradcem nebo důvěryhodnou osobu. Náklady na tyto úkony ponese církev. Kromě toho chce EKD vyplatit nejméně 15 000 eur obětem takového sexualizovaného násilí, které bude posouzeno jako

trestný čin. Synod také přijal dvanáctibodový akční plán pro řešení zneužívání. Ten předpokládá vytvoření „práva na opětovné posouzení“ pro postižené a zřízení ústředního úřadu ombudsmana.

V říjnu 2024 EKD spustila platformu BeNe (*Betroffenen Netzwerk*), která má pomáhat osobám zasaženým sexualizovaným násilím. Její součástí je například moderované a zabezpečené fórum, které funguje na principu peer-to-peer. Oběti zde mohou bezpečně sdílet svá traumata a komunikovat s ostatními členy fóra, kteří mají podobnou zkušenost. Tato spolupráce církve, odborníků i sdružení postižených funguje v Německu obdobně, jak to známe v malém ze spolupráce naší církve se spolkem Někdo Ti uvěří.

Staronovou předsedkyní Rady je hamburská biskupka

Jedním z nejsledovanějších bodů programu letošního synodu EKD byla bezesporu doplňovací volba do patnáctičlenné Rady EKD. Dosavadní předsedkyně, tehdejší prezidentka (*Praeses*) vestfálské evangelické církve, Anette Kurschusová, která stála v čele Rady EKD od roku 2021, v listopadu minulého roku rezignovala ve spojitosti s podezřením, že se před dvaceti lety jako regionální biskupka pokusila ututlat případ nevhodného sexuálního chování jednoho ze zaměstnanců církve. Předsednický post byl od té doby neobsazen, funkce se prozatímne ujala místopředsedkyně Rady Kirsten Fehrsová.

Tato biskupka severoněmecké evangelické církve (*Evangelisch-Lutherische Kirche in Norddeutschland*) zůstane v čele EKD i nadále. Její mandát odsouhlasili synodálové při hlasování, v němž získala 97 ze 130 jejich hlasů. Fehrsová se mj. výrazně angažuje v otázce sexualizovaného násilí. Stála u zrodu rady komisařů pro ochranu před sexualizovaným násilím, v letech 2018–2020 byla její první tiskovou mluvčí. Objevují se však také kritické názory zpochybňující její jednání v některých kauzách. ►

Místopředsedou byl zvolen biskup Tobias Bilz. Ten není v českém prostředí neznámý. S Evangelickou luterskou zemskou církví Sasko (Evangelisch-Lutherische Landeskirche Sachsens, EVLKS), v jejímž čele Bilz od r. 2020 stojí, udržuje Českobratrská církev evangelická dlouholeté a velmi vstřícné vztahy – každoročně se například vzájemně navštěvují pracovníci obou církevních ústředí. Do Prahy zavítal loni v listopadu také samotný Bilz. Vyjádřil zde mj. zájem o uzavření oficiální smlouvy o partnerství mezi ČCE a EVLKS, která by měla vzájemnou spolupráci potvrdit a prohloubit.

Kromě čelných představitelů Rady EKD byli zvoleni také 3 řadoví členové. Z českého pohledu je nejzajímavějším jménem Christian Stäblein, biskup Evangelické církve Braniborska a Horní Lužice (Evangelische Kirche Berlin-Brandenburg-schlesische Oberlausitz), který se středoevropskému publiku představil jako zástupce hostitelské církve na letošním Setkání křesťanů ve Frankfurtu nad Odrou a Štubicích. Do paměti se zde českým evangelíkům vryla mj. techno bohoslužba, kterou vedl farář ČCE Jiří Šamšula právě se saským biskupem.

Německé evangelíky čekají zásadní výzvy, upozorňuje delegát ČCE

Svého zástupce měla přímo na synodu i Česko-bratrská církev evangelická. Jako jeden z hostů se ho účastnil náměstek synodního seniora Roman Mazur. „Poměry v našich spřátelených německých církvích jsou s našimi nesrovnatelné. Ve svém okolí mají mnohem větší vliv a k tomu odpovídající zázemí – členy, faráře, kostely, diaconická zařízení... Pro veřejnou správu jsou

důležitým partnerem. Proto řeší na svých synodech pravidelně ‚velká‘ politická témata,“ popisuje.

Tobias Bilz po svém zvolení místopředsedou Rady EKD

EKD však čelí i řadě vnitrocírkevních problémů. „Praktikující věřící jim ovšem v poslední době rychle ubývají. Odchází silné nejstarší generace. Ubývá plátců tzv. církevní daně mezi střední generací. A mladší generaci se jim často nedaří udržet či nově oslovit. V dalších letech tak budou naši němečtí bratři a sestry stát před zásadními výzvami, podobnými, jakým nyní čelíme my. Budou si muset klást znovu otázku po tom, co je východiskem a základem církevních aktivit. Jak nově misijně a evangelizačně oslovit vnějšně sice křesťanskou, v jádru ovšem již velmi sekularizovanou společnost,“ doplnil.

Příští synod EKD s tématem „Církev a moc“ se bude konat v listopadu 2025 v Drážďanech.

Adéla Rozbořilová, foto: ekd.de

**písně
úvahy
audioknihy**

najdete k poslechu
v evangelickém audioarchivu

soundcloud.com/ecirkev

Bud' budu psát o duchovních věcech, nebo o ničem

O oceněné knize, spirituální literatuře i prožitku blízké zimy

Pavel Kolmačka se narodil v Praze, rodné kořeny však má na Moravě, kam se také po čase vrátil. Žije ve vesničce Chrudichromy nedaleko Boskovic. Kvůli špatnému kádrovému posudku mu bylo zapovězeno studium na filozofické fakultě, a tak místo toho vystudoval na pražské technice obor elektrotechnologie. Po revoluci na filozofické fakultě vystudoval religionistiku. Kromě vlastní tvorby se věnuje překladatelství z němčiny a angličtiny. Působil také jako středoškolský učitel. Publikoval celkem pět básnických sbírek: *Vlál za mnou směšný šos* (1994), *Viděl jsi, že jsi* (1998), *Moře* (2010), *Wittgenstein bije žáka* (2014) a *Život lidí, zvířat, rostlin, včel* (2018). K doposud jedinému románu *Stopy za obzor* (2006) přidal vloni prozaické dílo *Canto ostinato: Listopad, prožitky blízké zimy*, za které letos na podzim obdržel dvě významná ocenění – Cenu Jaroslava Seiferta a Státní cenu za literaturu.

V loňském roce vám vyšla druhá próza *Canto ostinato*. Dokážete říct, co bylo tím spouštěčem, který vás přiměl ji napsat? Měl jste „prožitek blízké zimy“? Na počátku byl můj kolaps někdy v roce 2012: záchranka, JIP a všechno, co s tím souvisí. Pak odcházení mých blízkých a příbuzných, někdy dramatické, jindy pomalé, na etapy. Zkrátka jsem se dostal do věku, kdy se umírání děje v mém okolí, ale zároveň se týká i mě. Potře-

boval jsem tuhle otázku pro sebe nějak převyprávět. Ale o konečnost života vpsledku vůbec nejde: jde o to, jak žít.

V souvislosti s *Canto ostinato* se často zdůrazňuje důležitost propojení s hudbou. Zdá se mi, že nejen v této knize, ale v celé vaší tvorbě hraje důležitou roli také motiv ticha.

Ano, hlavně v poezii. Zámky a nedopovězené věci. Texty jen na jeden, na dva, na tři řádky, kolem prázdnota bílé stránky. Prázdnost jako ticho, ticho jako prostor pro zaslechnutí hlasu.

Kniha sleduje osudy sourozenců Alexeje a Kateřiny, kteří pečují o umírajícího otce. Péči o umírajícího člověka a prožitek smrti blízkého líčíte velmi autenticky. Kde jste tyto poznatky získal? Čerpal jste v tom z vlastního života?

Pracoval jsem v ústavu pro mentálně postižené a v domově důchodců. Tam jsem umírající lidi někdy doprovázel. Ve *Stopách za obzor* je víceméně přesný popis jedné takové situace. Jel jsem sanitkou do nemocnice s klientem, který na tom byl už hodně špatně. V nemocnici mě s ním z příjmu poslali na vyšetření krve, rentgen a tak dále, na krvi mi řekli, že už mu ji ani nedokážou vzít. Tak jsem ho dovezl zpátky na příjem. Najednou mu spadla hlava a byl konec. Odešel. Jedna z prvních otázek, které jsem od sester v domově důchodců dostal, byla, jestli se nebojím mrtvých. Když někdo umíral, třeba během noční služby, musel jsem u dotyčného být a postarat se o vše potřebné. ►

Kritici i čtenáři se shodují na tom, že *Canto ostinato* není lehké čtení. Bylo knihu náročné i psát?

Jiří Zizler ve svém laudatiu napsal, že Canto není četba ke kávě a věnečku. Petr Vizina zas, že Canto hodně žádá, ale ještě víc dává. Včera na čtení v Kolíně mi ale jeden posluchač řekl, jak velmi se té četby bál, že bude moc těžká, ale když číst začal, nebylo to tak hrozné, dokonce se místy zasmál a nakonec mu kniha připadala svým způsobem veselá. To mi udělal velkou radost, já myslím že ten text rozhodně není chmurný. Záleží na tom, co čtenář pro sebe hledá. Pokud jde o obtíže při psaní: Bylo mnoho krizí, to je pravda. Na druhou stranu je pravda, že při tvořivé práci jsou krize normální, bez nich to nejde a bylo by divné, kdyby se nevyskytly.

Evangelickému čtenáři jistě neunikne, že v knize pracujete s poměrně specifickými odkazy k evangelickému prostředí. To předpokládá, že jste jako autor s tímto prostředím dobře obeznámen. Odkud jste tyto poznatky čerpal? Vycházíte z vlastní zkušenosti?

Měl jsem před očima úplně konkrétní postavy. (*smích*) Při psaní jsem je před sebou viděl a slyšel, včetně jejich dikce. Byly to výborné postavy, sošné. Vždycky si u toho ale vzpomenu na Junga, který říká, že čím větší postava, tím větší stín. Člověk může být v určitém smyslu velikán, ale někde v koutku se třeba zároveň schovává i cosi parodujícího, něco, co té sošnosti osoby bere patos a zlidštuje ji. A pak, jak si s dimenzemi otců poradí děti? To není žádná legrace. To má podle mě smysl ohledávat a vyprávět.

Proč jste se vlastně rozhodl do knihy protestantský kontext zakomponovat?

Lékař a laický kazatel Jeroným je se svým nasazením úplně jinde než pragmatický otec hudebníka Alexeje. Vidí smysl v jiných věcech než on. Je protiváhou. Ale při předávání „zisků“ není nic předem dáno, není předem vyhráno. Jeho syn volí pragmaticky. Stejnou roli by

mohl sehrát i jiný kontext – jakýkoli nepragmatický.

Kniha se také zabývá složitým světem víry. Tuto rovinu pozoruju napříč vaší tvorbou. Pomáhá vám literatura vyrovnávat se s duchovními otázkami? A k čemu jste při těchto svých ohledáváních dospěl?

Literatura mi připadá báječná v tom, že se člověk může do něčeho nořit úplně bezprostředně nebo nepoučeně. Nemusí vyrazet na cestu s filozofickými či teologickými a priori. Může jít „po čichu“: pozorovat, jít za tím, co ho fascinuje nebo trápí, ohledávat to a snažit se to nějak pochopit. S každou napsanou větou se pak objevují nové možnosti. V tom mi umělecký přístup připadá důležitý. I pro čtenáře. Jsem vděčný řadě autorů, že se na svou cestu vydali a dovolili mi projít ji s nimi. Kdyby jich nebylo, byl by i můj svět mnohem chudší. Myslím, že se posouvám s každým textem, ale není to posun k něčemu definitivnímu, za každými dveřmi čekají další dveře.

***Canto ostinato* už svým názvem odkazuje k cykličnosti a repetitivnosti. Je v tom vyjádření pesimismu, že v životě se věci pořád opakují a člověk není schopen se z této struktury vymanit? Anebo v tom máme hledat spíš**

útěchu, že má život nějaký pevný rámeček?

Repetitivními motivy jsem se začal zabývat už dřív, v souvislosti se studiem a překládáním C. G. Junga. Když jsem si začal zapisovat sny, tak jsem to viděl. Normálně si to člověk neuvědomuje, ale některé motivy se opravdu vracejí. Jung říká, že sen člověku v podstatě v symbolech zobrazuje jeho situaci a ukazuje to, co člověk nevidí. Když se opakují motivy, má to nějaký smysl. A když se nějaké motivy opakují v životě, stojí za to jim věnovat pozornost. Je to zpravidla neuralgický bod. Nejde ani tak o to být pesimistický nebo optimistický, ale o to být pozorný. Snažit se pochopit, proč se něco opakuje, ne nad tím plakat. Když se něco zacyklí, tak cyklus rozpojit. Posunout osobní či rodinnou historii o kousek dál.

V době minulého režimu jste měl blízko i k řadě osobností z evangelického prostředí (např. A. Kocáb, P. Rejchrt, M. Pizák atd.). Jak k tomuto propojení došlo?

S Michalem mě seznámil kamarád z gymplu, díky Michalovi jsem poznal spoustu dalších lidí. Některá přátelství přetrvala. Pavla Rejchrtu jsem potkal asi po dvacetileté odluce ve vlaku, hned jsme si začali povídat, jako bychom se viděli včera, ukázal mi svoje poslední básně, které měl u sebe. Krásné, hluboké, ztišené a velmi pokorné. Rozuměli jsme si, přestože skoro neslyšel. Do kotelny k Alfredu Kocábovi mě přivedla Helena Wernischová.

Obohatilo vás setkávání s evangelickým undergroundem?

Nedá se to úplně zstručnit, je to široká kapitola. Měl jsem žízeň po spiritualitě, ale s nikým podobně naladěným jsem se neznal. A najednou jsem se ocitl mezi lidmi, kteří hledali totéž co já. S Frédou Kocábem to bylo skutečně šťastné setkání, protože on pěstoval přesně takový typ spirituality, který jsem potřeboval. Dokázal mě i určitým způsobem orientovat. Můj přístup

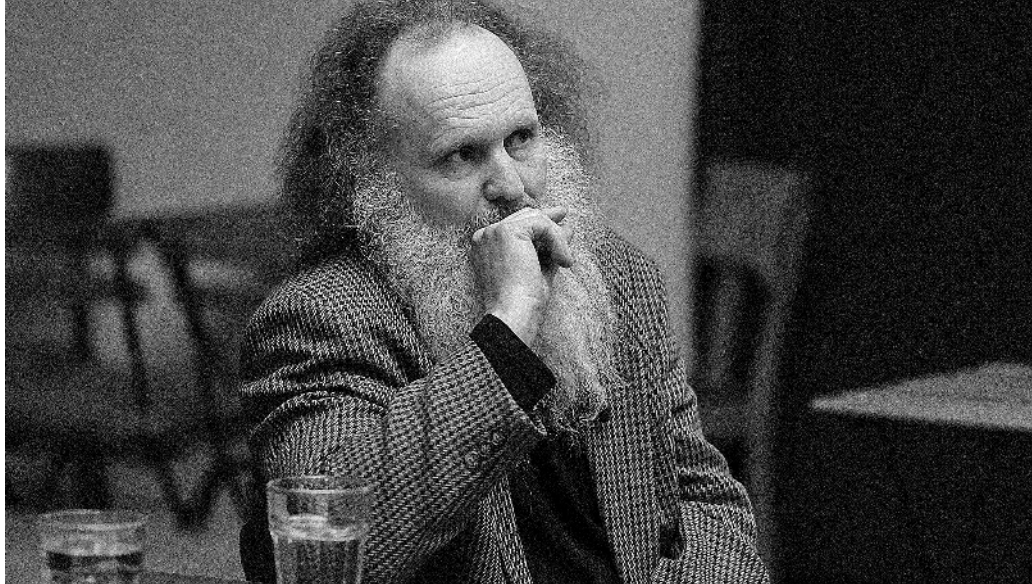
k věcem byl spíš rozumový, studijní. Alfréd byl vůči tomu skeptický a snažil se mi ukázat, že je taky cosi jako kontemplativní cesta. To si s sebou nesu celý život.

Jednou z nejvýraznějších osobností českého evangelického undergroundu byl bezesporu Sváta Karásek. Ten dokonce nazpíval některé vaše básně zhudebněné Karlem Vepřekem. Jaký byl váš vztah ke Karáskovi a jak vás ovlivnil? Svátovy písničky a strojopisné básně se ke mně dostaly, když už byl v emigraci. Osobně jsme se potkali až po jeho návratu na festivalu Unijazz v Boskovicích. Dali jsme se do řeči, pak jsme se čas od času vídali, taky díky Karlu Vepřekovi, který s ním hrál. Občas zařadili do programu některou mou věc, kterou Karel zhudebnil, třeba *Jsi moře*.

Jak byste popsal svoji křesťanskou identitu?

Pocházím z katolické rodiny. S tou tradicí jsem se nikdy nerozešel. V mladých letech jsem si ji pro sebe nově objevil. Velmi mi v tom pomohlo, když jsem překládal knihu o judaismu a slavení svátků. Tehdy mi došlo, jak důležité je věci ne pouze myslet nebo vnitřně procítovat, ale také, být symbolicky, prožít. Ne pouze hlavou, ale i tělem, vůbec celou bytostí. A že je přitom důležité kolektivní sdílení. Antropoložka Mary Douglassová píše, že rituály uvádějí věci do pohybu: ne magií, ale tím, jak zaměřují mysl. A že bez symbolů není myslitelná žádná sociální interakce. Dietrich Bonhoeffer v jednom dopise z vězení píše, jak je vděčný za pokyn Martina Luthera „začínat modlitbu přezhánáním“ (cituji po paměti) a jak ho ten úkon podpírá – i když, dodává, se tím z něj rozhodně nestává nějaký homo religiosus. S přibývajícimi roky také vnímám, že víra nejsou jen teologické ideje a postoje, že to je i záležitost předávání, tradice, rodinné historie. To všechno k ní patří.

Spisovatel Jan Balabán kdysi v rozhovoru pro náš časopis (ČB 10/2004) řekl: „Existuje určitá hostilita českých literárních kruhů vůči náboženskému myšlení, dokonce představa, že bychom si měli nechat křesťanské hodnoty v církvi a netahat je do skutečné literatury.“ Setkáváte se s něčím podobným?

Nevím, jestli bych to nazval přímo hostilitou, ale něco na tom je. Když je v textu duchovní rovina, autor je zpravidla pro některé čtenáře předem diskvalifikovaný. Pro některé, ne pro všechny. S tím jsem ale vždycky počítal. Když jsem v 80. letech začínal psát, v jednu chvíli jsem si uvědomil, že pokud mě nějaké téma opravdu zajímá, tak je to spiritualita. Buď budu psát o ní, anebo nebudu psát o ničem. Věděl jsem, že o ní píšu s tím, že takové texty nemůžu v daném prostředí a době vydávat. Na druhou stranu jsem měl později pocit, že v určitém, byť menšinovém okruhu taková literatura rezonuje, že o ni někdo stojí, nebo ji dokonce potřebuje.

Žijete skromným způsobem života v těsném semknutí s přírodou, stranou od civilizace. Máte zahradu, chováte ovce a další zvířata. Je pro vás toto životní nastavení důležité i z hlediska tvorby?

Pamatuji si, jak jednou v únoru nebo v březnu, krátce po příchodu na venkov, jsem šel pěšky do Boskovic. Začínal lítat hmyz a otvíraly se podoběly, všechno hučelo a bylo plné vůní a pachů. Nikdy nezapomenu na intenzitu, s níž jsem cítil, jak je fyzický kontakt se základními ději a živly pro mě důležitý. Že bez něj nejsem nic. Je to zdroj prožitků, bez kterých by to, co dělám, nebylo.

V roce 2024 jste získal hned dvě významná literární ocenění. V září to byla Cena Jaroslava Seiferta, kterou uděluje Nadace Charty 77, počátkem listopadu jste z rukou ministra kultury převzal Státní cenu za literaturu.

Co pro vás tato ocenění znamenají?

No, ono to bylo do třetice, na jaře Canto dostalo cenu Nadace Český literární fond. Může to znít jako otřepaný kec, ale je to pro mě celé jedno velké překvapení. Zdálo se mi, a všechno tomu nasvědčovalo, že *Canto ostinato* proletí jako meteor, aniž by si ho kdo všiml, s výjimkou hrstky výjimečně pozorných. Co bude dál a zda to něco přinese, to se teprve uvidí.

Někteří autoři v průběhu života narazí na pocit, že už ze sebe vydali vše, a umělecky se odmlčí. Jak to cítíte vy?

Canto ostinato by se totiž dalo vnímat jako bilancující, završující dílo...

Já mám pocit, že jsem se k psaní ještě pořádně nedostal. Píšu, když můžu, a můžu jen občas, připadá mi, jako bych pořád psal ve chvatu, v „mezerách času“ a „levou zadní“. Myslím, že

jestli něco udělám, nezáleží jenom na mně, na mých úmyslech a ambicích. Jsou to také dary odjinud.

připravila **Adéla Rozbořilová**, foto: Tomáš
Znamenáček, Jan Haken (Člověk a víra)

RECENZE

(Kusá) sonda do fenoménu křesťanského sionismu a nacionalismu

Momentálně je v iVysílání České televize volně dostupný norský dokumentární film *Modlitba za Armagedon* (angl. *Praying for Armageddon*), který na loňském Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava získal hlavní cenu v kategorii „Svědectví: nejlepší film“. Autoři filmu, Tonje Hessen Schei a Michael Rowley, přináší mrazivý portrét amerického křesťanského sionismu a nacionalismu, konkrétně pěstovaného a podporovaného většinově bělošskými protestantskými fundamentalistickými církvemi a organizacemi. Jejich snímek představuje ostrou kritiku tohoto fenoménu, a to nejen z perspektivy náboženské svobody, ale také z pohledu budoucnosti mírového procesu v Izraeli/Palestině, politické situace na Středním východě a fungování demokratických struktur (nejen) v USA.

Pozornost se zaměřuje na několik fundamentalistických subjektů – od obskurní paracírkevní organizace jezdců na motocyklech Harley Davidson, zvané Mission M25, až po mezinárodní sdružení křesťanů sjednocených na podporu Izraele (*Christians United for Israel* – CUFI), jež vede pastor a televizní evangelizátor John Hagee a které čítá více než 10 milionů sympatizantů. Snímek jednoznačně varuje před mírou vlivu, který tito aktéři vedení zploštělým

a pokřiveným výkladem Bible mají na domácí i zahraniční politiku Spojených států. Hlavní dějová linie filmu je vystavěná okolo reportérské práce novináře Lee Fanga, jehož rozhovory s pastory a politiky Republikánské strany doplňují kritické hlasy na adresu křesťanských sionistů, mezi kterými vyniká filmař, autor a bývalý fundamentalistický křesťan Frank Schaeffer, izraelský rabín bojující za práva Palestinců Arik Ascherman a několik palestinských aktivistů a umělců.

Film zaujme svojí naléhavostí a nepochybně vede k zamyšlení nad závažnými tématy, které se v konečném důsledku týkají obyvatel celého světa. Avšak divák má zároveň pocit, že filmaři mu servírují jen určitý výsek skutečnosti – a dělají to pečlivě naaranžovaným způsobem. Tím si vůbec nedělám iluze o křesťanských fundamentalistech a jejich lobbistických skupinách a nepociťuju potřebu obhajovat to, co je – podle mě – teologicky, eticky i politicky neobhajitelné. Nemyslím si, že by autoři filmu byli ve své kritice neféroví. Jako divákovi mi však ve snímku chyběla širší perspektiva. Bylo by vhodné představit celkový kontext křesťanství – a možná i náboženství v USA.

I ztotožnění evangelikalismu s fundamentalismem se jeví jako problematické. Evan- ►

gelikální hnutí je o mnoho pestřejší – a ve Spojených státech i mimo ně se stává stále více multikulturním. Fundamentalismus s vazbami na politickou pravici představuje jen jeho určitý aspekt. Z perspektivy čtenáře Českého bratra je zajímavá ještě jedna skutečnost: české titulky mylně překládají anglický výraz *evangelical* jako „evangelík“ (namísto přesnějšího „evangelikál“). Tato zdánlivá lingvistická maličkost však zásadně posouvá původní význam, neboť výraz „evangelík“ se v českém (i slovenském či německém) diskurzu používá k označení křesťana hlásícího se k některé z tzv. historických či etablovaných protestantských církví (anebo, chcete-li, protestantských církví hlavního proudu) spíše než k tzv. svobodným církvím.

Dále je škoda, že ve filmu nedostávají prostor žádní zástupci akademické sféry. Divák by byl zvědavý na pohled religionistů, politologů, sociologů i teologů. Filmu takto chybí pohled z odstupu; všechny hlasy jsou totiž ve vyhocené prezentovaném příběhu hluboce angažované. Jako možná výjimka se jeví novinář Lee Fang, ale ten je více než cokoliv vypravěčem, který posouvá děj dopředu. Divák by taktéž ocenil větší zastoupení židovských hlasů a jejich pohled na křesťanský sionismus. Je zajímavé, že zmíněný rabín Ascherman sice tuto ideologii kritizuje jako pro Židy zhoubnou, avšak činí tak jen z bezpečnostní perspektivy Státu Izrael. Neargumentuje tím, že křesťanští sionisté neuznávají Židy jakožto Židy; že je vnímají jako pouhé pěšáky, kteří mají splnit svůj úkol ve zvláštním výkladu dějin spásy, jak ho podává křesťanský sionismus.

A nakonec je možné klást si otázku, zda bílý protestantský nacionalismus a sionismus má skutečně až takový vliv na americkou politiku, jaký mu autoři filmu přisuzují. Film totiž vytváří dojem krizové situace, kde jde o všechno. Konkrétně tu zazní tvrzení, že John Hagee, zakladatel CUFI, „vytváří prezidenty“. Samotný Hagee se v jednom projevu chlubí tím, že to on pře-

svědčil tehdejšího prezidenta Donalda Trumpa, aby přestěhoval velvyslanectví USA z Tel Avivu do Jeruzaléma. I když je pravda, že sociálně a kulturně konzervativní křesťané nepochybně představují významnou část Trumpovy voličské základny (jakkoliv v tomto ohledu na náboženské mapě USA dochází k zásadním změnám), už hůře se přijímá skutečnost, že by se tento cynik, oportunist a narcis řídil více čímkoliv jiným než svými vlastními zájmy a samolibostí. Právě při snaze odpovědět si na otázku o míře vlivu by se hodilo naznačit širší kontext a zohlednit názory expertů.

I přes výše uvedené výhrady představuje *Modlitba za Armagedon* podnětný materiál k přemýšlení. Poselství tohoto filmu se stává ještě závažnějším ve světle vývoje na Středním východě po 7. říjnu 2023 a po výsledcích nedávných prezidentských voleb v USA.

Pavol Bargár, teolog a pedagog na ETF UK,
překlad ze slovenštiny A. Rozbořilová, foto:
generováno AI

Modlitba za Armagedon (orig. Praying for Armageddon). Režie: Tonje Hessen Schei, Michael Rowley. Norsko, 2023, 97 min.

Číst znamení doby

Tomáš Halík píše papeži Rafaelovi

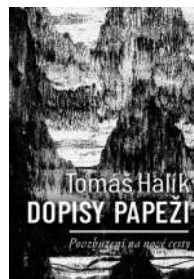
Švýcarský psychiatr a psychoterapeut Carl Gustav Jung používal metodu aktivní imaginace – s postavami ze svých snů a fantazie komunikoval jako s živými lidmi. Takovým způsobem začal Tomáš Halík komunikovat s papežem Rafaelem, postavou, která se jednou objevila v jeho snu. Kniha *Dopisy papeži* je souborem dvanácti dopisů adresovaných právě tomuto snovému papeži. Dopisy se zamýšlejí například nad křesťanskou identitou, místem a silou náboženství, nad současnou katolickou církví nebo možností svobodně věřit. Poslední dvě kapitoly mají název Vyprázdnit peklo a Naplnit nebe.

Současný papež František opakovaně vyzývá k synodalitě. Toto slovo je z řeckého „syn – hodos“ neboli „společná cesta“. Po společné cestě potřebujeme jít nejen jako církev, ale jako celá lidská rodina. Synodální obnova by měla být překročením dosavadní podoby křesťanství.

Halík v této souvislosti zmiňuje Ježíšovo podobenství o víně a měších. Má obavu, že jsme se v církvi zaměřili hlavně na ty měchy – vnější, institucionální stránku církve. Víno, obsah, to, o co jde, ustupuje do pozadí. Jakkoli budeme reformovat církev, pokud tím odsuneme do pozadí to, oč jde, bude to slepá cesta. Podstatou církve je děj, proces. Jde o Boží život, který se vlévá do našeho života a světa. Církev jako instituce je důležitá, ale jsou to jen ty měchy, skořápka, obal. To důležité je víno, jádro, obsah uvnitř.

Co je to náboženství? Pro náboženství má latina slovo *religio*. Toto slovo je možno odvodit od slovesa *re-ligare*, znovu spojit. Náboženství, *religio*, je tak něco, co má ve společnosti spojující funkci. Takovou funkci mělo v Evropě po mnoho staletí křesťanství, tuto roli ale už dohrálo. V tomto smyslu už křesťanství přestalo

plnit roli náboženství, křesťanské symboly a příběhy už nejsou obecně srozumitelné. Potřebnou roli ale křesťanství v současné společnosti mít může, má být stálou snahou rozumět, rozlišovat to, co je v událostech doby řečí Boží.

Slovo *religio* může být odvozeno také od latinského *re-legere*, znovu číst. Toto opakované nebo nové čtení se daří při kontemplaci, kdy se necháváme biblickým textem prostoupit až dovnitř, do srdce. Podobně kontemplujeme i současné události, snažíme se najít jejich duchovní smysl, učíme se číst znamení doby.

Bůh není statický, podobně církev není statická. Bůh je tak, že se děje. Z pohledu sociologie je církev instituce, ale z pohledu teologie je církev událost.

Papež František opakovaně přirovnává církev k polní nemocnici. Je přítomna tam, kde je potřeba obvázat rány, poskytnout pomoc. Církev by ale měla působit ještě předtím, než k boji dojde. Významným ohrožením jsou v současnosti dezinformace, populisté těží ze strachu a pocitů bezmoci, které na lidi doléhají. Církev by mohly, měly být školami duchovního rozlišování, pomáhat nahlédnout a hodnotit informace, výzvy, sliby.

Halík ve své knize zmiňuje čtyři různé ekumenismy. Druhý vatikánský koncil učinil velký ►

obrat v chápání katolicity církve. Jednota a katolicita církve jsou rozpoznány jako eschatologický, budoucí cíl, do té doby můžeme být poutníky na společné cestě jako oddělení bratři; ti druzí už nejsou heretiky a schizmatiky.

Druhým ekumenismem je sblížení s věřícími jiných náboženství; třetím ekumenismem je sblížení s lidmi bez náboženské víry. Čtvrtý ekumenismus je pojem ještě širší, cílem je vytvořit z celé planety *oikúmené* – obyvatelný prostor, společný domov.

Autor je kritický k podobě současné katolické církve. Sám doprovází mnoho lidí v jakémsi „meziprostoru“, jsou hledající, mají hodně otázek, často se setkali s ateismem. Halík vede tyto lidi k vnitřnímu dialogu, nenabízí hotové odpovědi. Přitom naráží na to, že současná katolická církev, její kněží, farnosti a morálka jsou pro mnoho těchto lidí příliš úzké. Církve musí být církví naslouchající, musí vycházet ven ze

sebe. Desátá kapitola nese název Vánoční. Je to autorova příprava na vánoční kázání těsně po loňském prosincovém útoku na filozofické fakultě. Tomáš Halík se ve své úvaze zamýšlí nad tím, do jakého světa letos přichází Kristus. Tenkrát v Betlémě nebyly dveře a srdce otevřené, podobně míváme zavřeno i dnes. I dnes stojí u našich dveří a hledá vchod: víru, naději a lásku. Naděje není optimismus, iluze o tom, že vše brzy dobře dopadne, je to síla věrnosti a vytrvalosti v čase zkoušek. A láska není jen emoce, nýbrž odvaha otevírat svůj život druhým, být s nimi a pro ně.

Ať jsou vám Vánoce zdrojem naděje. Třeba k tomu pomůže i dobrá kniha.

Halík, Tomáš: Dopisy papeži. Povzbuzení na nové cesty. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2024.

Lenka Ridzoňová

UPOUTÁVKA

Vychází druhý díl pamětí Karla Skalického

Po pěti letech od vydání prvního dílu vychází druhý exilový díl vzpomínek česko-římského teologa a katolického kněze Karla Skalického pod názvem *Vyznání na hraně času a věčnosti*.

Kniha pojednává o téměř 40 letech jeho římského působení – ve společenství exulantů, po boku kardinála Josefa Berana, jako vychovatele mládeže, účastníka Druhého vatikánského koncilu, duchovního správce českých emigrantů

do Itálie, univerzitního pedagoga, šéfredaktora exilové revue Studie a aktivního člena významných exilových institucí – Křesťanské akademie, Opus bonum či Velehradu.

Rozsáhlá kniha obsahuje také množství dobových fotografií a je psána jako dobrodružný příběh člověka, který byl jako kněz a profesor povolán v exilu k velkým úkolům. Profesor Skalický, mohu prozradit jako editor svazku, nic ze svého života neretuší a necenzuruje. Říman Karel Skalický si svůj adoptivní domov zamiloval. Mám za to, že tahle kniha může přinést čtenáři radost a potěšení.

Zdeněk A. Eminger

Skalický, Karel: Vyznání na hraně času a věčnosti: Ve městě sedmi pahorků. Brno, CDK 2024, 536 s.

Spiritualita a duchovní obcerstvení

Jedním z dnešních často třeskutých sporů uvnitř generací i v církevních společenstvích bývá téma autonomie, které však neznamená bojovné lpění na vlastním přesvědčení. Jako by se zástupci mladé a starších generací dívali na svět zcela jinými brýlemi a nemohli se pak potkat. Něco na tom bude. Žijeme již přes 30 let (více než jednu generaci) ve společnosti, která má sice mnoho nedostatků, všichni ale samozřejmě čerpáme z jejich svobod, i když různým dilem, a někdy jako jednotlivci nenahližíme a pak ani nekonáme tam, kde můžeme své „více“ sdílet s těmi, kterým se dostává „méně“.

Často se střetáváme, mnohokrát i bolestivě, při tématu autonomie – být sám svůj, prosadit se, být přijímán a uznán a také přijímat sám sebe i s omezeními a chybami. Dosáhnout zdravé autonomie je náročným úkolem, podle mě to souvisí se zralou spiritualitou a ta výrazně vychází z osobního, nekonformního a „nezkopírovaného“ postoje víry. Konkrétní člověk, a dokonce aktivní člen církve a sboru, může věřit také tak, že zdědil a nevědomě či polovědomě jen napodobuje svými náboženskými projevy blízké a bližní, prostě proto, že se mu to tak v životě přihodilo, je na to zvyklý a nijak „to neřeší“. Opakování, napodobování i jen kognitivní sdílení (někdy spojené s moralizováním) ale nelze nazvat autonomní – skutečně vnitřně svobodnou – vírou a duchovním zakotvením. Vyrůst z potřeby srovnávání s druhými, z povrchních hodnocení a soudů, přijímat pravdivě sám své možnosti a limity a umět naslouchat druhému a povzbuzovat ho v dobrém – to je pro mě projev zdravé duchovnosti.

Nejen covidová zkušenost a převrácení zavedených pořádků, ale zejména válka na Ukrajině mnohým z nás ukázala, jak nesamozřejmě jsou

dokonce banální svobodné pohyby člověka – kdy hned, jak ráno vstaneme, zcela automaticky spoléháme na desítky, stovky procesů: teče voda, jede tramvaj, sirény každou první středu v měsíci jen drnčí v uších a za chvíli přestanou. Nemusíme běžet do krytu, sáhnout si na dno svých možností, důvěřujeme jaksi automaticky, že svět, ve kterém žijeme, zůstává předvídatelný. Důvěra v dobré děje, v předvídatelnost a potřeba orientovat se ve světě a svůj kousek světa i ovládat byla a je najednou nejistá, naše existence je najednou ohrožená.

To platí obecně, ať jsme spirituálně nastavení, či nikoliv. K tomu se mohou přidávat individuální lidské příběhy krizí – oznámení vážného onemocnění, ztráta blízkého či oblíbeného zaměstnání. Tyto integrity ohrožující události vždy člověka nějak vykojčí a odkryjí sílu vlastních zdrojů a sítě vzájemnosti a spolehlivé podpory. Jak jsou tyto zdroje provázány s duchovností, s osobní spiritualitou? S osobní modlitbou?

Jeden evangelický farář mi v rozhovoru o své pastorační praxi sdělil, jak byl překvapen, kolik jednotlivých „zasloužilých“ členů sboru za ním přišlo, aby je naučil se modlit. Osobní pravidelná modlitba, otevřená i k vlastním hlubokým vrstvám motivací – přiznávající svá slabá místa i chyby, nedostatek důvěry i zklamání, ale i touha zvládnout, řídit, ovládat a „nepustit z ruky“ – všechny tyto duchovní zápasy mohou být nesený, obcerstvený i nově nasměrovány, když člověk sám od sebe a sám ze sebe vede plynulý a pravidelný rozhovor s Bohem, který přece „zná naše ledví“ a naše duchovní zdroje opakovaně posiluje.

Helena Wernischová, koordinátorka škol
Evangelické akademie

Společně za pronásledované pro víru. (Ekumenické setkání k Červené středě, evangelický Kristův kostel, Ostrava, 27. 11. 2024)

foto: Petr Nowak (Člověk a víra)

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Lenka Ridzoňová, Adam Šůra

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

NA OBÁLCE

foto: ARO

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka lednového čísla

ČB 1/2025 je 22. 12. 2024.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

www.ceskybratr.cz

– audioverze

– řazení podle rubrik

– verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem *Pojmy víry*.

Přihlašování na Léto v Bělči 2025

spouštíme:

10. prosince 2024 v poledne

(pro tábory a rodinné pobyty)

10. ledna 2025 v poledne

(pro tábory a rodinné pobyty lidí s postižením)

**Vše najdete na:
akce.e-cirkev.cz**

Další informace: vychova@e-cirkev.cz | tel.: 224 999 261 | taborbelec.cz

Nalad'te si

SVÁTEČNÍ BOHOSLUŽBY V ČESKÉ TELEVIZI A V ČESKÉM ROZHLEASE

Zveme k přímým přenosům
v předvánočním a vánočním období

Rozhlasové přenosy (ČRo Vltava)

22. 12. 2024 9:00 | Církev československá husitská, celebrant bude doplněn (*Husův sbor Praha – Vinohrady*)
24. 12. 2024 24:00 | Římskokatolická církev, slouží Tomáš Halík (*kostel Nejsvětějšího Salvátora, Praha*)
25. 12. 2024 9:00 | Českobratrská církev evangelická, slouží Ondřej Kolář (*kostel U Jákovova žebříku, Praha – Kobylisy*)
29. 12. 2024 9:00 | Římskokatolická církev, slouží Řehoř Jiří Žáček (*kostel sv. Rodiny, Praha – Řepy*)

Televizní přenosy (ČT 2)

24. 12. 2024 24:00 | Římskokatolická církev, slouží Jan Graubner (*chrám sv. Víta, Václava a Vojtěcha, Praha – Hradčany*)
25. 12. 2024 10:00 | Slezská církev evangelická a. v., slouží Martin Piętak (*kostel apoštolů Petra a Pavla, Český Těšín*)
1. 1. 2025 18:00 | Ekumenická novoroční slavnost, slouží Stanislav Přibyl (*kostel Narození Panny Marie, Doksany*)